

LETO XXII. Stev. 31
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka. Cena 10 dinarjev

Ljudska

PRAVICA

LJUDSKA PRAVICA
USTANOVLJENA 2. OKTOBRA
1934 V MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZBA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK NATO PA KOT TEDNIK
V OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POUZARNO
STI Z »BORBO«

GUY MOLLET V ALŽIRU

VLADA PREDLAGA MIR
PRISELJENCI PA GA ODKLANJAJO
Ministrskega predsednika so sprejeli s kamenjem - Catroux odstopil

Alžir, 6. febr. (AFP). Danes je prispel v Alžir predsednik francoske vlade Guy Mollet. Na letališču so ga sprejeli državni tajnik za alžirska vprašanja v obrambnem ministrstvu Max Lejeune, predsednik alžirske zbornice Abdel Kader in drugi.
Po prihodu je imel Mollet že na letališču kratak govor, v katerem je poudaril, da želi njegova vlada Alžiru predvsem zagotoviti mir. Pozval je alžirsko prebivalstvo, naj bo mirno in hladno, in rekel, da ne prihaja z nekakšnim žudežnim zdravilom, izdelanim v Parizu, marveč zato, da bi se boljše seznanil s potrebami in težnjami vseh prebivalcev dežele. Zatem je pripomnil, da bo

spoštoval pravice vseh prebivalcev, bodisi da so muslimani ali ne. Njegova navzočnost v Alžiru naj potrdi neločljive vezi med Alžir in Francijo. Rekel je, da globoko veruje v francosko-muslimansko skupnost. Naposled je pripomnil, da bo med svojim bivanjem v Alžiru naslovil na prebivalstvo Alžira poslanico.
Zatem je francoski ministrski predsednik krenil s svojim spremstvom k spomeniku padlim borcem. Tam ga je čakala množica ljudi. Nekaj ljudi ga je obsipalo s cvetjem, hkrati pa so nanj leteli kamni. Slovesnost pred spomenikom je bila zelo kratka in minila je v hudem hrúšču in trudežu.

Mollet se je zatem odpeljal z avtomobilom v Poletno palačo, množica ljudi pa je potem prebila policijski kordon in potepala venec, ki ga je predsednik vlade položil na spomenik padlim borcem. Množica je ob vznožju spomenika začela peti marseljezo ter vzklikati »Mollet v Parizu« in »Soustelle - Soustelle!«.

Na željo predsednika francoske vlade je nocoj prispel v Alžir minister za socialno skrbstvo Albert Gazier. Tu bo ostal nekaj dni, da bi proučil socialne probleme te dežele.

V vladnih krogih izjavljajo, da je novi francoski minister - rezident v Alžiru general Catroux danes odstopil.

Guy Mollet je generala še nocoj sprejel. Sestanek je trajal pol ure.

Po sestanku je Guy Mollet izjavil, da je odstop generala Catrouxa sprejel. Catroux je odstopil zato, ker so francoski priseljenci na današnjih demonstracijah v Alžiru zahtevali, naj bi na ta položaj imenovali bivšega generalnega rezidenta v Alžiru Jacquesa Soustella.

Na večerni tiskovni konferenci je Guy Mollet izjavil, da je računal »s hudimi časi« v Alžiru in izrazil obžalovanje, da je naletel na nerazumevanje pri svojih »bivših tovariših«. Poudaril je, da je sprejel ostavko generala Catrouxa, ker se je hotel izogniti še večjemu poslabšanju položaja v Alžiru. Francoski premier je na koncu izjavil, da bo osebno vodil razgovore v Alžiru, računajoč na vse ostale, ki mu bodo olajšali njegovo nalogo.

Zvečer je prišlo do novih demonstracij proti francoski vladi in njenemu predsedniku Molletu. Demonstranti so navalili na policijske kordone, okrepjene z vojaštvom. Enot padalcev so zavzele položaje na vrtu Poletne palače, kamor so demonstranti že vdrli.

Sprejem Sudana v OZN pred Varnostnim svetom

New York, 6. febr. (Reuter). Nocoj se je sestel Varnostni svet k razpravi o prošnji Sudana za sprejem v članstvo Združenih narodov. Predstavniki ZDA, Velike Britanije in Francije so predložili resolucijo, v kateri se izrekajo za sprejem.

SEJNI IN MARTINO V BONNU

V znamenju »tradicionalnega prijateljstva«

Razen gospodarskih sporazumov si obetajo v Bonnu od tega obiska tudi tesnejše sodelovanje obeh držav v mednarodni politiki

Bonn, 6. februarja. Danes sta v Bonn prispela na štiridnevni uradni obisk italijanski ministrski predsednik Segni in zunanji minister Martino. Jutri bo prvi razgovor med kanclerjem Adenauerjem in ministrskim predsednikom Segnijem, kakor tudi med njunima zunanjima ministroma. S področja medsebojnih odnosov bo na razgovorih dobilo prednost, kakor tu poudarjajo, vprašanje nadaljnje razširitve trgovinske izmenjave med Italijo in Zahodno Nemčijo, dalje analiza možnosti za plasman nemškega kapitala v Južni Italiji in zaposlitve delovne sile iz Italije v Nemčiji.

Med obiskom bo podpisan tudi sporazum o kulturnem sodelovanju, ki ga pripravljajo že kake štiri leta. Prav tako pričakujejo, da se bodo ob tej priložnosti sporazumeli tudi o pogodbi o prijateljstvu, trgovini in pomorskem prometu, ki naj bi »oživila« tradicionalno prijateljstvo med obeh narodoma.

S področja mednarodne politike bo v ospredju bližnjih razgovorov predvsem problem nadaljnega razvoja sodelovanja med zahodno - evropskimi deželami, to integracijo poglabili v času, ko so znamenja njenega zamiranja čedalje številnejša.

Razen tega bo govora tudi o skupni politiki v Afriki in na Srednjem vzhodu v skladu z natotki poslednjega zasedanja Sveta Atlantske zveze. Razen tega poudarjajo, da lahko na tem področju Zahodna Nemčija in Italija uspešno delujeta »z roko v roki«, ker se nista »kakor druge tradicionalne kolonialne države« kompromitirali v tem delu sveta. Tisk je te dni pisal v tem stilu o »sredozemskih pozicijah Italije« ter o vplivu in vlogi, ki ji na tem področju pripada.

Do sedanjega obiska italijanskih državnikov, do katerega bi moralo priti že mnogo prej, je prišlo v zelo neprimernem trenutku za Bonn: tik pred francosko-nemškimi pogajanjmi o Posarju in po Guy Molletovi izjavi o tako imenovani tretji poti do združitve Nemčije.

Bonn pričakuje, da se bo italijanski predsednik vlade solidarniziral s stališčem kanclerja Adenauerja, da je združitve Nemčije prvi pogoj za ureditev ostalih poglavitnih političnih problemov po Evropi in po vsem svetu. Izjave, ki jih je pred dnevi v tem oziru dal ministrski predsednik Segni, obetajo, da bo želja bonnske vlade izpolnjena.

Italijanski ministrski predsednik Segni

O. Miličević

Kralj Saud o sporu zaradi oaze Buraimi

London, 6. febr. (Tanjug). Kralj Saudske Arabije Saud je izjavil dopisniku »Daily Expressa«, da je pripravljen odstopiti neki britanski družbi izkoriščanje petroleja v oazi Buraima, če Velika Britanija pripozna njegovi državi suverenost nad tem področjem.

Vabilo iz Bolgarije

Beograd, 6. febr. (Tanjug). Predsednik Zvezne ljudske skupščine Moša Pijade je prejel od predsednika bolgarskega Narodnega sobranja Ferdinanda Kozovskega pismo, v katerem ta v imenu Narodnega sobranja vabi Zvezno ljudsko skupščino, naj pošlje svojo delegacijo v LR Bolgarijo na obisk.

Predsednik Kozovski izraža v pismu prepričanje, da bo navezava neposrednih stikov med skupščinama obeh dežel neposreden prispevek k njenemu skupnemu naporu za okrepitev miru na Balkanu in po vsem svetu.

Do obiska naj bi na željo Narodnega sobranja prišlo prve dni marca, če bo naša Zvezna ljudska skupščina v teh dneh mogla poslati delegacijo.

Aleš Bebler v Marseillen

Marseille, 6. febr. (AFP) Jugoslovanski veleposlanik v Parizu dr. Aleš Bebler je prispel danes v Marseille. Dr. Beblerja je opoldne v mestnem magistratu sprejel župan in minister za prekomorska francoska ozemlja Gaston Defferre skupaj z drugimi civilnimi in vojaškimi osebnostmi.

Popoldne je jugoslovanski veleposlanik dr. Bebler v muzeju Cantini svečano odprl razstavo srbskih srednjeveških fresk.

ZSSR in Pakistan

Nikolaj Bulganin o odnošajih med obema sosednima deželama

Moskva, 6. febr. (Tanjug). - Na današnjem sestanku z novinarji je načelnik tiskovnega oddelka Iljičev govoril o vprašanjih, ki jih je agencija »United Press of Pakistan« poslala sovjetskemu ministrskemu predsedniku Bulganinu, kakor tudi z odgovori predsednika Bulganina.

Na vprašanje, ali je moč odnose med SZ in Pakistanom izboljšati, je predsednik Bulganin odgovoril, da so dane možnosti za izboljšanje odnosov med obeh deželama. Pripomnil je, da stoji Sovjetska zveza na stališču mirne koeksistence in prijateljskega sodelovanja med državami z različnimi družbenimi sistemi. Poudaril je tudi, da je SZ zoper kakršnokoli vmešavanje v notranje zadeve drugih dežel in da ima Pakistan pravico urejati svoje notranje zadeve po svojem preudarku.

Bulganin pa je tudi poudaril, da je SZ nasprotnik »vojaško političnih agresivnih blokov«, kakor sta SEATO in Bagdadski pakt, katerih član je tudi Pakistan. Pripomnil je, da Sovjetska zveza mora reagirati, če se neke sosedne države, med njimi tudi Pakistan, zavoljo tujih koristi vključujejo v vojaško politične bloke, ki ogrožajo varnost SZ.

Predsednik Bulganin je dalje rekel, da bi odnosi med obeh deželama lahko sloneli na znanih petih načelih mirne koeksistence.

Na vprašanje, na katerih področjih je moč doseči sodelovanje med SZ in Pakistanom, je predsednik sovjetske vlade odgovoril, da je moč sodelovanje med obeh deželama uspešno razviti na gospodarskem, tehničnem, kulturnem in na drugih področjih. Ko je tako poudaril možnost gospodarskega sodelovanja, je predsednik Bulganin rekel, da SZ v nasprotju z zahodnimi deželami svoje pomoči drugim deželam ne veže s političnimi ali vojaškimi pogoji.

V SZ je dalje poudaril Bulganin, so dane stvarne možnosti za razširitev trgovinskih stikov s Pakistanom. SZ bi lahko v Pakistanu kupovala kmetijske izdelke in druge proizvode, prodajala pa te deželi industrijsko opremo, kmetijske in druge stroje itd. Poudaril je, da bi bilo treba v ta namen skleniti tudi poseben trgovinski sporazum.

Na koncu je Bulganin pozitivno odgovoril na vprašanje, ali je SZ pripravljena Pakistanu posredovati svoje tehnične izkušnje s področja uporabe atomske energije v miroljubne namene.

SEJA SVETA ZA PROSVETO IN KULTURO LRS

Letošnje Prešernove nagrade

Nagrado za znanost prejmeta dr. Jovan Hadži in dr. Aleš Strojnik, za umetnost pa dr. Anton Sovre, dr. Ferdo Kozak in Vilma Bukovec

Ljubljana, 6. februarja. Današnje XVI. redne seje Sveta za prosveto in kulturo LRS pod predsedstvom Dolfeta Vogelnika se je udeležil tudi član izvršnega sveta LRS Boris Kocjančič. Svet je razpravljaj o predlogih odbora za splošno izobraževanje in to: o predmetniku in učnem načrtu za Srednjo vzgojiteljsko šolo, o novem šolskem koledarju, o začasnem pravilniku o popravni izpitih, o komisiji za odobravanje gradenj in opreme šolskih in vzgojnih objektov in o predlogu uredbe o pravici učnega in vzgojnega osebja do brezplačnega stanovanja in kuriva. Razen tega je glavna komisija za podelitev Prešernovih nagrad za leto 1955 navedla svoje predloge in utemeljitve za imenovane nagrade, ki jih je Svet sprejel.

Živahna je bila razprava zlasti o novem šolskem koledarju, ki pa se je omejila zgolj na posamezne predloge, ker bo Zvezni izvršni svet po besedah tovariša Kocjančiča v kratkem prinesel uredbo o enotnem šolskem koledarju za vse šole v Jugoslaviji, kakor hkrati rešil tudi vprašanja mature, ma-

logov, za umetniška dela pa 15. Od teh za literarne stvaritve 5, za likovne 3, za reproduktivno glasbeno delo 3 in za gledališko umetnost 4 predloge. Glavna komisija je predlagala Svetu naslednje predloge za letošnje Prešernove nagrade, ki jih je Svet sprejel:

- 1. Prva nagrada za znanstveno delo se ne podeli.
2. Dve drugi nagradi v znesku 150.000 din prejmeta prof. akademik Jovan Hadži za dve razpravi iz zoologije, in sicer za razpravo »Morfologija značaj pneumatofora pri sifonofarahn« in za razpravo »Nadaljnja raziskavanja o ishiropsalidih« (opopolnes) in dr. Aleš Strojnik, ki je izdelal v minulem letu prvi elektronski mikroskop na elektrotehničnem oddelku Tehnične fakultete v Ljubljani.
3. Prvo nagrado za umetniško delo v znesku 300.000 din prejme dr. Anton Sovre za prevoda »Pisina mračnjakov« in za »Poslednje neve Sokrata«. Drugo nagrado v znesku 150.000 pa dr. Ferdo Kozak za zbirko novel »Popotoval sem v domovino«.
4. Prav tako prejme drugo nagrado za umetnost v znesku 150 tisoč din operna pevka Vilma Bukovec za njene vloge v preteklem letu, zlasti pa za »Manon« v istoimenski Massenetovi operi.

Na koncu je Svet razpravljaj v zvezi s podeljevanjem Prešernovih nagrad še o tem, da bi bilo treba Zakon o Prešernovih nagradah spremeniti v toliko, da bi doležal tudi posebne nagrade za življenjsko delo znanstvenih in kulturnih delavcev, posebno nagrade za uspešno delo prosvetnih delavcev in hkrati tudi zvišal nagrade, da bi bile v sorazmerju z nekaterimi časopisnimi in založniškimi literarnimi nagradami.

Hammarskjöld o vlogi

Indije in drugih azijskih dežel v razvoju mednarodnih političnih in gospodarskih odnošajev

New Delhi, 6. febr. (IIS). Generalni tajnik OZN Dag Hammarskjöld je odpotoval iz New Delhija v Rangun.

V govoru po vseindijskem radiu je Hammarskjöld sinoči rekel, da so izkušnje, ki si jih je pridobil v Indiji, še bolj utrdile njegovo prepričanje, da Azija, posebno še Indija, veliko prispeva k ureditvi svetovnih vprašanj. Pripomnil je, da so bili njegovi razgovori z ministrskim predsednikom Nehrujem in drugimi indijskimi državniki zelo

koristni in hrabrilni in da so važen činitelj na tej njegovi poti, na katero je šel kot generalni tajnik OZN.

O delu Gospodarske komisije OZN za Azijo in Daljni vzhod v Bangaloru je Hammarskjöld izjavil, da je to zasedanje spodbudilo delo za pomoč azijskim narodom, da bi si izboljšali življenjski standard. Rekel je tudi, da je delo komisije pokazalo, da Azija na gospodarskem in socialnem področju lahko veliko prispeva k obči človeški blaginji.

VREMENSKA NAPOVED

za torek, 7. februarja
Nekoliko toplejše, zmerno oblačno, v vzhodni Sloveniji oblačno in vmes nekaj snežnih padavin. Temperatura pomeni med -7 in -12, na Primorskem do -4, podnevi med -4 in -7, na Primorskem okoli 0 stopinj Celzija.

ELEKTROGOSPODARSKA SKUPNOST SLOVENIJE

Dnevno poročilo o stanju dotoka na rekah in indeks proizvodnje za dne 6. januarja 1956.
Srednji dotok v m³/sek. (prve številke za leto 1956, druge za 1955):
Drava pri Dravogradu 77. 144.
Sava pri Mostah 82. 88. Sava pri Medvodah 31. 31.1. Soča pri Doblarju 30.9. 69.7.
Indeks proizvodnje hidroelektrarn v primerjavi z letom 1955: 63.

Škodljiva pot

So podjetja, ki načeloma pritrjujejo ekonomski politiki, ki usmerja naša prizadevanja k stabilizaciji tržišča in izboljševanju standarda, v sooji konkretni praksi pa ravnajo proti duhu teh smernic. To odseva tudi iz osnutkov letošnjih družbenih planov nekaterih podjetij. Taki pojavi so sicer le v posameznih podjetjih, vendar jih tudi v tem omejenem obsegu ne smemo dopustiti, ker so zelo škodljivi.

Tovarna tiskanega blaga v Kranju predvideva letos zmanjšanje proizvodnje za 6,6 % v primerjavi s lanskoletno proizvodnjo, medtem ko planira lanskoletno število delovne sile. Po osnutku svojega družbenega plana naj bi tržišča uresničila 99,3 odstotka lanskoletnega količinskega plana, število delovne sile pa naj bi se povečalo za 4,8 odstotka, »Zica« v Ljutomeru predvideva povečanje za 12,2 %, število delovne sile pa naj bi se povečalo za 30 %. O težnjah nekaterih podjetij, da bi povečevala število delovne sile, ne da bi hkrati predvidevala tudi povečanje proizvodnje je bilo slišati tudi v razpravi na konferenci Zveze komunistov za ljubljanski okraj.

Morda ima to ali ono izmed prizadetih podjetij tudi ustrezne utemeljitve za takšno predvidevanje, ki bi jih bilo zanimivo zvedeti. Toda v nekaterih podjetjih se izgovarjajo samo na objektivne vzroke, zanemarjajo pa vlogo subjektivnih sil. Sestavljalci osnutkov letošnjih družbenih planov nekaterih podjetij so prezrli borbo za povečanje delovne proizvodnosti, njihovi osnutki ne govorijo o ujanjanju realnejših norm, izpopolnjevanju organizacijske dela, premišljenem nagrajevanju, o racionalnejšem izkoriščanju strojev, delovne sile in delovnega časa. V tem se kaže lagodnost. Laže je pač planirati manjšo proizvodnjo in potem prikazovati presežanje nizkih planov kot pa iz skrbno sestavljenih analiz izluščiti realne možnosti za doseganje večje proizvodnosti dela in proizvodnje ter se lotevati ustreznih ukrepov.

V osnutkih družbenih planov nekaterih podjetij je moč na prvi pogled zaznati nelogičnost, ki se kaže v tem, da podjetje predvideva enako ali celo manjše izkoriščanje svojih zmogljivosti, enako ali celo manjšo proizvodnjo, kot je bila lanskoletna realizacija, ponekod pa hkrati v zmanjšanjem proizvodnje planirajo celo povečanje števila delovne sile. Ponekod torej spet računajo s »črnimi brigadami«, z rezervno delovno silo. So primeri, ki se zmagujejo »strokovne« razlage, da predstavlja plače v strukturi cene samo nekaj odstotkov in da se torej ne splača varčevati z delovno silo. Take razlage so zelo enostranske, bistveno pomanjkljive, nestrokovne.

Tega vprašanja ni moč pravilno analizirati, če obravnavamo strukturo cene nekoga proizvoda samo s stališča ene same industrijske veje ali celo enega samega podjetja. Grobo povedano, o ceni določene artikla, ki predstavlja družbeni proizvod, so sumirani izdatki za plače, ki so bili potrebni v celotnem proizvodnem procesu, v katerem je iz surovine nastal polproizvod in končno finalni proizvod. Če imamo pred očmi proizvodni proces v širšem smislu, in pa tudi to, da s povečanjem števila delovne sile rastejo tudi nekateri drugi stroški (prispevki za socialno zavarovanje, stroški, ki so v zvezi z novim delovnim mestom, potrebe po novih stanovanjih itd.), potem se nam vloga plač v strukturi cene pokaže v bistveno drugačni luči, kot jo prikazujejo posamezniki in v nekaterih gospodarskih organizacijah. Količkan temeljitejša analiza tega problema bi opozorila, kako pomembno vpliva racionalna zaposlitev delovne sile na ceno proizvoda. Praksa nas je pa tudi prepričala, da ustvarja porast števila zaposlenih, ki ga ne »v« hkrati ustrezno povečanje proizvodnje, prepred med kupnimi in blagovnimi fondi, kar žene cene navzgor. Pri tem se seveda povečuje le skupni kupni fond, medtem ko se kupni fond posameznika celo zmanjšuje, ker se plačni fond porazdeli na več ljudi.

V naši gospodarski politiki stremimo zdaj predvsem v to, da bi stabilizirali trg in da bi na tej snovi začeli vplivati na postopno izboljševanje standarda predvsem tistih delovnih ljudi, ki žive samo od svoje plače, iz rok v usta. To pot pa lahko učinkovito začnemo predvsem z odločnejšo usmeritvijo k povečevanju delovne proizvodnosti. V proizvodnosti dela se skrivajo namreč še velike neizkoriščene rezervne gospodarstva. Ravno tega za osnutki družbenih planov nekaterih podjetij ne upoštevajo v zadostni meri, posamezni osnutki pa kažejo celo poseben nasprotno težnjo. Take težnje izvirajo deloma tudi iz objektivnih vzrokov (tržišče se ne sili podjetje k povečanju delovne

proizvodnosti, plačni sistem v tej smeri se ni dovolj izpopolnilen itd.). Vendar je treba imeti pred očmi, da gibalne sile gospodarskega razvijanja ne predstavljajo samo objektivni ekonomski pogoji, marveč so pomembne aktivne sile tudi subjektivni činitelji, ki lahko zapolnijo marsikatero vrzel objektivne narave.

Ravno vpliva ter subjektivnih činiteljev pa pogrešamo v osnutkih družbenih planov nekaterih podjetij. Posvet o osnutkih družbenih planov podjetij v kranjskem okraju, ki je bil prejšnji teden, je na primer opozoril, da so osnutki v nekaterih podjetjih sestavljeni le po dva, trije vodilni uslužbenci, brez skrbne analize problematike in brez pravičnega odnosa do izredno pomembnih družbenih problemov. Organi delavskega upravljanja v nekaterih primerih sploh niso razpravljali o teh osnutkih. Drugače pa so osnutki družbenega plana sestavljeni na primer v kranjski tovarni »Planika«. Le-tu je sodeloval pri tem delo kolektiv. Osnutek so sestavili po oddelkih. Poučno pri tem je to, da osnutki plana tega podjetja predvideva nadaljnje povečanje delovne proizvodnosti, kar je uspeh kolektivnega razpravljanja, deloma pa gre tudi za rezultat razvoja razmeroma še mladega podjetja.

V zadnjih mesecih smo s prizadevanji, da bi stabilizirali tržišče, že dosegli nekatere uspehe, toda te uspehe bi nam kaj lahko spet omajale zaviralne in celo rušilne težnje, ki jih je moč opaziti v osnutkih nekaterih družbenih planov. Nikakor ni moč dopustiti, da bi se ponekod izgovarjali samo na nekatere čisto neresnične objektivne težave, češ: »Kako naj se borimo, da bi povečevali proizvodnjo, ko pa niti se ne vemo, kako bo letos s surovinami, elektriko itd.« V nekaterih primerih je res treba upoštevati tudi kako objektivno težavo, toda upoštevati jo je treba realno, ne pa pretiravati in uganjati nepotreben pest-mizem. S takšnim izgovarjanjem na objektivne težave bi se samo demobilizirali in oddaljvali od realnih možnosti za doseganje delovne proizvodnosti, ki je osnova za realno izboljševanje standarda.

Komunisti, delavski svetovi in sindikalne podružnice morajo zato aktivneje poseči v delo pri sestavljanju osnutkov družbenih planov in onemogočiti težnje, ki so posebej nasprotno duhu naše gospodarske politike. Gre za aktivnejši odnos vseh subjektivnih sil v vsaki posamezni gospodarski organizaciji do stabilizacije tržišča, do standarda predvsem tistih, ki žive samo od svoje plače.

M. Z.

Posvetovanje upravnega odbora Združenja časopisnih podjetij FLRJ

Ljubljana, 6. febr. Upravni odbor Združenja časopisnih podjetij FLRJ je imel pod predsedstvom Iva Sarajčiča, direktorja »Borbe«, včeraj in danes posvetovanje, na katerem so razen drugega razpravljali tudi o preskrbi časopisov z roto papirjem, nakar je bila izvršena razdelitev letošnjega kontingenta papirja.

Upravni odbor založniških podjetij FLRJ je proučil tudi položaj v distribucijski mreži, prek katere prodajajo časopise v naši državi, in ugotovil vsot slabosti in pomanjkljivosti ter nekatere neoljalne postopke, ki dovajajo celo do diskriminacije posameznih časopisov na nekaterih področjih. Neoljalna konkurenca se opaža v zadnjem času najbolj na področju LR Bosne in Hercegovine, kjer domača distribucijska mreža podvzema ukrepe, ki omejujejo možnost prodaje listov z drugih področij. Upravni odbor Združenja FLRJ obsoja takšno ravnanje kot nasprotno duhu in določilom pravil Združenja ter priporoča zainteresiranim podjetjem, da čimprej rešijo nastale spore in najdejo v skladu s pravili Združenja najpraviše način za nemoteno distribucijo vsega jugoslovanskega tiska na področju LR BiH.

RAZGOVOR Z INŽ. MARJANOM TEPINO Stanovanje za naše razmere

Tak je delovni naslov razstave, ki bo maja v Ljubljani hkrati s posvetovanjem o stanovanjski izgradnji in redno letno skupščino Stalne konference mest

Ze nekaj mesecev so v teku priprave za razstavo »Stanovanje za naše razmere«, ki pomeni skupno s posvetovanjem o stanovanjski izgradnji pomembno akcijo za temeljitejšo reševanje tega vprašanja. Včeraj popoldne je predsednik organizacijskega odbora inž. Marjan Tepina seznanil novinarje z načrti in stanjem priprav za razstavo.

meznik in vsaka organizacija, ki bi z resno dokumentacijo podprla ali ovrgla postavljena stališča.

OSREDNJI DEL RAZSTAVE

V osrednjem delu razstave bodo prireditelji skušali odgovoriti na naslednja vprašanja: urbanizem in stanovanjska izgradnja, geofizični vplivi na kvaliteto stanovanja, stanovanjske zadruge, sistemi gradnje stanovanjskih hiš, družbeno upravljanje stanovanjskega fonda, ureditev stanovanjske hiše in stanovanja, sobna oprema, disciplina uživalec stanovanja, pohištvo in kultura stanovanja. Razen tega bo razstava prikazala tudi zgodovinski razvoj tehnike gradnje in razvoj stanovanjskega vprašanja pri nas pred in po vojni. V pripravah na razstavo bodo sodelovale mnoge zvezne organizacije in združenja, pozvali pa so tudi številne gospodarske in projektantske organizacije.

NATECAJ ZA TRI NACRTE

V okviru priprav na razstavo so razpisali tudi vsedravnji natečaj za tri nacрте: predlog za industrijsko izdelavo pohištva, nacרת vrstne hiše in nacרת vozla sanitarnih instalacij v stanovanju. Natečaj bo zbral bogato gradivo za nekatere važne elemente v naši stanovanjski izgradnji. V sedanjem razdobju je za nas posebno zanimiv tip tako imenovane vrstne hiše, ki še najuspešneje združuje koristi individualnih gradenj in zahteve po sodobni komunalni in urbanistični ureditvi. Z gradnjo vrstnih hiš bo moč zavreti nesmotrno gradnjo individualnih stanovanjskih hišic, ki nas zadnje čase vse bolj zaskrbljuje.

V okviru prireditev bo tudi vsedravnno posvetovanje o stanovanjski izgradnji, na katerem bodo razpravljali o naslednjih problemih: o sodelovanju industrije pri gradnji stanovanj, o organizaciji znanstveno-raziskovalnega dela, vprašanju ekonomskih namenj, o družbenem upravljanju, o materialni osnovi izgradnje stanovanj v Jugoslaviji ter o družini in stanovanjskih pogojih. Na posvetovanju bodo razen udeležencev letne skupščine Stalne konference mest sodelovali tudi strokovnjaki za stanovanjsko izgradnjo iz vse Jugoslavije.

Sklepi posvetovanja stomatologov v Ljubljani

V Ljubljani je bilo zaključeno dvodnevno posvetovanje stomatologov iz Beograda, Zagreba in Ljubljane ter predstavnikov študentov stomatoloških odsekov medicinskih fakultet. Na posvetovanju so sklenili predlagati ustanovitev popolnih stomatoloških fakultet v Zagrebu in izenačiti študije na vseh stomatoloških fakultetih v državi. Sprejeli so tudi sklep proti šolanju dentistov v dentističnih šolah, ker sodijo, da je za to delo potrebna fakultetna izobrazba.

in ekonomično izgradnjo. Stanovanjsko vprašanje je nujen spremem od 26. maja do 3. junija, to je v času, ko bo v Ljubljani zasedala letna skupščina Stalne konference mest, ki je ena izmed pobudnikov teh prireditev. Namen razstave je, da kompleksno analizira stanovanjsko vprašanje v nam svojstvenih pogojih, da kritično oceni naše dosedanje izkušnje, uspehe in neuspehe in da prikaže za nas primerno ekonomičnost in kulturo stanovanja.

SIRSA MATERIALNA OSNOVA

Razstavo pripravljamo v letu, ko z uveljavljanjem Zakona o stanovanjskem prispevku ustvarjamo širšo materialno osnovo stanovanjske izgradnje pri nas. In prav zdaj je tudi čas, da temeljiteje spregovorimo, kako potrošiti ta sredstva za hitro, sodobno

132.100 oziroma 172.200 tonam v prejšnjih dveh letih. Zvezna uprava za prehrano je sklenila sporazum za uvoz 62.000 sladkorja in je od te količine prispelo v našo državo že 20.000 ton. Z omejenimi sporazumi za uvoz pšenice, masti in sladkorja je več kakor zagotovljena nemotena preskrba prebivalstva s temi živili.

Kakor rečeno, se je v minulih letih močno povečal tudi uvoz kolonialnega blaga. Medtem ko smo leta 1952 uvozili le 1940 ton riža, naslednje leto 2600 ton in predlaskim 4800 ton, je lani uvoz dosegel 19.900 ton v vrednosti skoraj 700 milijonov din. Pri tem je treba še upoštevati, da se je zadnja leta naš domači pridelek riža več kakor potrojil in je leta 1954 dosegel že 25.600 ton.

Za več kakor eno milijardo dinarjev smo lani uvozili kave. Uvožena količina je presegla 2900 ton nasproti komaj 1520 oziroma 640 tonam v prejšnjih dveh letih. Vrednost 930 milijonov din je dosegel uvoz kaka, ki smo ga uvozili 3380 ton nasproti 2200 oziroma 575 tonam v prejšnjih dveh letih. Prav tako se je močno povečal uvoz pomaranč in limon, saj smo jih lani uvozili 9580 ton (prejšnje dve leti 6070 oziroma 2840 ton), enako uvoz rozin, ki je lani dosegel 1800 ton (prejšnji dve leti 380 oziroma 420 ton). Vrednost uvoženih pomaranč, limon in rozin se je lani dvignila že na 470 milijonov din. Tudi uvoz ostalega kolonialnega blaga je bil tolikšen, da je bil naš trg z njim stalno založen. S.

Uvoz živil hudo obremenjuje našo trgovinsko bilanco

Lani smo uvozili za 29 milijard dinarjev pšenice, maščob in sladkorja

Našo trgovinsko bilanco je lani posebno občutno obremenil uvoz živil kot posledica slabe letine v 1954 letu. Pri bližno 28 % vsega našega uvoza je odpadlo na živila nasproti 23 % v prejšnjem letu. Nad 29 milijard deviznih dinarjev je dosegla samo vrednost uvožene pšenice, masti in sladkorja. Potreba tako znatnega uvoza živil nam kategorično narekuje, da še podvojimo skrb za povečanje naše domače proizvodnje ter osnovnih živil.

758.000 tonam v prejšnjih dveh letih. Pridelek pšenice je bil v letu 1954 skoraj najslabši po vojni. Pridelali smo komaj 1.381.000 ton. Lanska letina je bila neprijetno boljša, saj nam je dala 2.430.000 ton pšenice, pri čemer ni bistveno zaostajala za najboljšimi povojnimi leti. Navzlic temu pa lanski pridelek ne bo kril vseh naših potreb in bomo morali tudi letos uvažati pšenice, četudi ne v tako velikem obsegu kakor lani. Prav te dni je Zvezna uprava za prehrano sklenila s predstavniki ameriške vlade sporazum za dobavo 550 tisoč ton ameriške pšenice.

Povečal pa se je lani tudi uvoz raznega drugega blaga za prehrano, zlasti kolonialnega blaga. Tega uvoza v interesu naše življenjske ravni ne moremo zmanjševati, nasprotno, v perspektivi se bo verjetno še povečal, kajti v kompleksu vprašanj, ki so v zvezi z življenjsko ravni spada brez dvoma tudi preskrbljenost trga s tem blagom.

Lanski povečan uvoz živil je bil predvsem posledica izredno slabe letine 1954, zaradi katere je bilo treba do nove letine uvoziti velike količine pšenice. Tako smo morali lani uvoziti 975.000 pšenice nasproti 831.000 tonam oziroma

Lanski povečan uvoz živil je bil predvsem posledica izredno slabe letine 1954, zaradi katere je bilo treba do nove letine uvoziti velike količine pšenice. Tako smo morali lani uvoziti 975.000 pšenice nasproti 831.000 tonam oziroma

DNEVNA KRONIKA

Zasedanje Evropskega združenja meteorologov v Dubrovniku

Od 12. do 24. marca bo v Dubrovniku drugo redno zasedanje Evropskega združenja svetovne meteorološke organizacije. Zasedanju bodo prisostvovali predstavniki vseh evropskih nacionalnih meteoroloških organizacij, kot gostje pa tudi predstavniki nekaterih azijskih dežel in ZDA.

Za letošnje zasedanje je predviden obsežen dnevni red. Med drugim bo govora tudi o sodelovanju in akcijah evropskih meteorologov v raziskovanjih, ki bodo v geofizičnem letu od 1. julija 1957 do 31. decembra 1958.

Sestanek jugoslovanske nacionalne komisije za mednarodno geofizično leto

Na včerajšnjem sestanku v Beogradu je jugoslovanska nacionalna komisija za mednarodno geofizično leto razpravljala o gmočnih sredstvih za koordinirano sodelovanje jugoslovanskih znanstvenih ustanov v mednarodnem geofizičnem letu. Sredstva bi dali razni inštituti in ostale geofizične znanstvene ustanove. V dosedanjih mednarodnih akcijah takšne vrste naši geofiziki niso mogli spričo pomanjkanja gmočnih možnosti uporabiti znanstvenih rezultatov takšnih akcij. Zdaj pa bi te rezultate popolnoma izkoristili za potrebe naše države, na primer za proučevanje atmosfere nad jugoslovanskim ozemljem.

Nove gospodinjske potrebščine

Tovarna električnih potrebščin in fluorescenčnih armatur Obod v Cetinju bo v sodelovanju z nekaterimi tujimi tvrdkami začela letos izdelovati osem novih proizvodov za gospodinjstvo. Gre za električne likalnike s posebnimi toplotnimi regulatorji za svilo, bombaž in volno, električne se-

Odkup prek zadrug v Vojvodini

Od 405 kmetijskih zadrug, kolikor jih je zdaj v Vojvodini, jih je 240 popolnoma usposobljenih za odkup vseh kmetijskih pridelkov. Razen tega je okrog 50 zadrug usposobljenih za delni odkup. V subotičkem, bačkotopolskem in senčanskem okraju na primer malone ni nobene zadruge organizacije, ki ne bi že prevzela teh svojih novih poslov. Zdaj v kmetijskih zadrugah rešujejo tri glavne probleme - vprašanje kadrov, tehnične opreme in finančne sposobnosti.

Ukrepi za izboljšano delo premogovnikov na Hrvaškem

V nekaterih premogovnikih na Hrvaškem bodo kmalu začeli plačevati delavce po enoti mere, da bi videli, koliko takšen sistem nagrajevanja vpliva na večjo delovno storilnost. V sindikatu rudarjev in v Združenju premogovnikov razen tega proučujejo možnosti za povečanje proizvodnje premoga s tem, da bi premogovnike opremili s moderno rudarsko opremo, ki jo je večidel moč izdelati doma, in s tem, da bi odprli nove kope. Sedanje neravnovesje med proizvodnjo in potrošnjo bi lahko, kot poudarjajo, ublažili s tem, da bi odprli manjše obrate, ki bi izključno preskrbovali lokalni trg in delali v režiji okrajnih, oziroma občinskih ljudskih odborov ter zadrug.

Trboveljski premogovnik je dobro začel proizvodno leto

V januarju so za 8 odst. preseglili proizvodno nalogo. Najvišja jamska storitev v zadnjih letih

V premogovniku Trbovlje-Hrastnik so že v prvem mesecu letošnjega proizvodnega leta izdatneje začeli uresničevati nalogo: čim več premoga. Tako so v januarju navzlic temu, da je bilo 6 nedelovnih dni in da se je znižalo število delovne sile, izpolnili svojo proizvodno nalogo s 108 %, ko so nakopali 83.400 ton premoga.

Medtem ko je v decembru 1955 znašala rudniška storitev 1.07 tone na delavca na delavnik, so v januarju dvignili storilnost na 1.10 tone. Sama jamska storitev pa se je povzpela na 1.89 tone premoga. Tako visoke jamske storitve lani v tem premogovniku niso dosegli v nobenem mesecu ter jo zato lahko imamo za rekordno storitev v zadnjih letih. Na samih odkopih pa računajo, da so dosegli do dve in pol tona storitve (2)

Vreme pri nas in po svetu

Znova nam obetajo sneg — Temperature so bile včeraj v glavnem brez večjih sprememb

Predvčerajšnjim zabeležene temperature so ostale po vsej naši državi tudi včeraj v glavnem nespremenjene. Najhujši mraz pritiska v Vojvodini in ožji Srbiji. Tudi okrog Ulcinja je znova padla temperatura in tam je začelo snežiti. V Vrhu so imeli včeraj jutraj najnižjo temperaturo sploh v naši državi, namreč — 29 stopinj. V Uški Požegi so imeli 28, v Cupriji 27, v Beogradu 20, v Zagrebu 18, v Ljubljani 15 stop. pod ničlo itd. Večjih razlik v temperaturi torej ni bilo. Snežilo je v Makedoniji, Crni gori in v zahodnem delu Srbije. Za danes napovedujejo vremenoslovci v Beogradu sneg, temperatura pa bo baje nekoliko narasla.

podatkih, ki so jih dobili sinoptički zvezne uprave hidrometeorološke službe, pa je prodiranje topllega zraka iznad Atlantika, ki prinaša naraščanje temperature, zdaj nekoliko počasnejše, kakor je bilo v začetku. Topli zrak je za zdaj zajel Anglijo, kjer so imeli včeraj popoldne +10 stopinj, dalje zahodni del Francije in nekatere kraje Nemčije, kjer se je včeraj popoldne temperatura gibala okrog 0 stopinj. Tudi v Severni Afriki je že nekoliko topleje. Val topllega zraka se je obrnil proti afriški obali, tako da je tam temperatura narasla na +10 stopinj.

POCASNEJŠE PRODIRANJE TOPLEGA ZRAKA

V Evropi se v glavnem vreme ni spreminilo. Včeraj je snežilo na Poljskem, v Nemčiji, Češkoslovaški, Romuniji, baltskih deželah, severnem delu Sovjetske zveze in v Turčiji. Tudi v teh deželah je ostala temperatura v glavnem nespremenjena, le severno od Moskve je znova padla na —40 stop. C. Zanimivo je, da je v Romuniji in na Madžarskem najnižja temperatura kakih 5 stopinj pod ničlo.

V zahodnem delu Evrope temperatura narašča. Po najnovjših

MRZLI SIBIRSKI ZRAK SE JE ZNOVA OBRNIL PROTI ZAHODU

Nad Srednjo Evropo in delno tudi nad našo državo bi ugnel znova prodreti mrzli sibirski zrak, ki je spremenil smer svojega gibanja. Včeraj se je obrnil proti Kavkazu, potlej pa znova proti zahodu. Kolikor lahko si optički predvidevajo, val mraza ne bo povzročil nižjih temperatur, kakor smo jih imeli zadnje dni, pač pa lahko računamo s snegom in vetrovnim vremenom, seveda če bodo znova nastale spremembe v značnih tokovih.

Gospodarska ofenziva

Zahodne Nemčije na Bližnjem in Daljnem vzhodu

Düsseldorf, 6. febr. Agencija Associated Press poroča, da bo več zahodnonemških delegacij v kratkem prepotovalo dežele Bližnjega in Daljnega vzhoda, kjer se bodo pogajale o razširitvi zahodnonemške trgovine s temi deželami. Pet zahodnonemških industrijev se je že večeraj odpravilo na šestdnevno misijo dobre volje v dežele Daljnega vzhoda. Potovanje te misije, ki odhaja po vrnitvi podkanclerja Blücherja iz Indije, je organizirala Zveza

Vprašanje nacionalizacije egiptovskega tiska

Kairo, 6. februarja (AFP). — Bivši predsednik sindikata egiptovskega tiska in bivši glavni urednik lista »Al Gumhuria« Hussein Fahmi zahteva danes v članku v poluradnem časniku »Al Hajat« nacionalizacijo egiptovskega tiska.

V ta namen predlaga Fahmi dva sistema: 1. kontrolo nad časniki naj bi prepustil sindikatom, zadrževal ali drugim podobnim organizacijam in 2. časopisna založniška podjetja naj bi bila delniške družbe, katerih delničarji bi smeli imeti samo omejeno število deležev.

V zadnjih tednih so se pojavili v egiptovskem tisku članki, v katerih so se pisci izrekli proti sistemu, ki prepušča tisk ljudstvu odtujenim posameznikom ali finančnim skupinam.

zahodnonemške industrije. V delegaciji je tudi dr. Otto Wolf von Amerungen, ki velja za strokovnjaka za trgovinsko politiko z Vzhodno Azijo. Delegacija bo obiskala Japonsko, Indijo, Burmo in Indonezijo.

Druge nemška gospodarska delegacija, ki jo vodi industrijec Alfred Krupp, je odpotovala danes v Indijo, Pakistan, Siam in Egipt. Po Kruppovem mnenju se bo tej posrečilo skleniti z Egiptom pogodbi o zgraditvi velikega mostu čez Nil v vrednosti 4 milijonov dolarjev in sodelovanju Zahodne Nemčije pri graditvi Asuanskega jezua, na katerem so zainteresirane tudi druge nemške tvrdke.

V Indijo odpotuje ta mesec še tretja zahodnonemška delegacija, ki jo bo vodil bivši tvorec »Luftwaffe« Kurt Tank. Ta bo z 20 sodelavci organiziral letalsko industrijo v Indiji.

Konec februarja pa bo odpotoval zahodnonemški minister za gospodarstvo Erhardt v Veliko Britanijo. Z angleškimi predstavniki bo razpravjal o skupnih angleško-zahodnonemških gospodarskih akcijah na azijskih trgih, za katere so se začeli nedavno bolj zanimati tudi sovjetski gospodarski krogi. Agencija poroča, da bo Erhardt z angleškimi predstavniki v glavnem obravnaval indijski trg, ker je Indija največji azijski odjemalec zahodnonemških izdelkov.

TUDI MANDATNIM OZEMLJEM

je treba zagotoviti čim hitrejši gospodarski razvoj in omogočiti neodvisnost

New York, 6. febr. (Tanjug). Jutri se bo sestal Skrbniški svet OZN. Na tem zasedanju bodo obravnavali položaj v petih afriških nesamoupravnih ozemljih: Tanganjiki, ki je pod britansko upravo, Ruandi Urundi, ki je pod belgijsko upravo, Togu, ki ga upravljajo Francozi, kakor tudi v britanskem in francoskem Kamerunu.

Glede teh ozemelj je Generalna skupščina OZN naročila Skrbniškemu svetu, naj jim posveti posebno skrb, da bi se čim hitreje razvila in da bi bili ondod čim prej ostvarjeni pogoji za samoupravo. Doslej so dokončno odločili samo glede Somalije, ki je pod italijansko upravo, da mora do 1960 postati neodvisna, medtem ko je bilo glede ostalih ozemelj sklenjeno, da bi ta cilj lahko

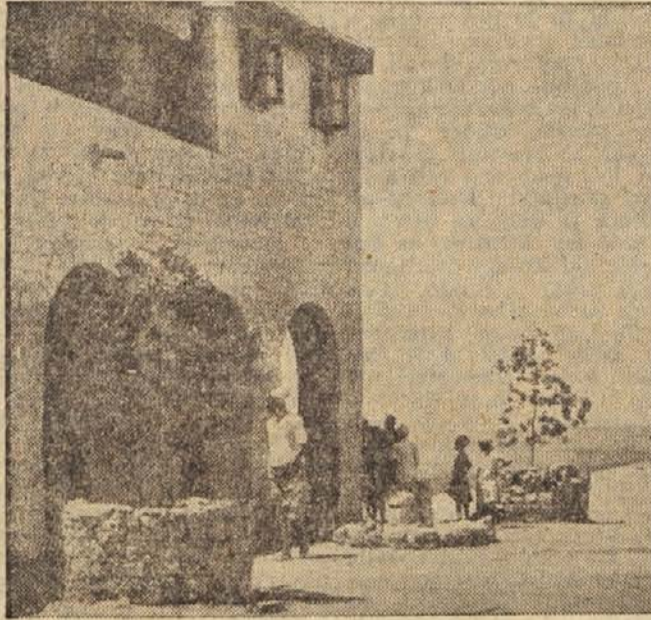
Na XVII. zasedanju Skrbniškega sveta bodo morali obravnavati tudi rekordno število spomenic. Na podlagi ustanovne listine OZN imajo posamezniki, skupine in organizacije pravico, da se dosegli v 20 letih.

Iz diplomatske službe

Beograd, 6. febr. (Tanjug). Jugoslovanski poslanik v Argentini Slavoljub Petrovič je prispel davi v Beograd na običajno posvetovanje v državnem tajnistvu za zunanje zadeve. Slavoljub Petrovič je tudi Jugoslovanski poslanik v Urugvaju in Paragvaju.

obrnejo na OZN s predlogi, navedeni in pritožbami. Za to zasedanje Sveta so prejeli doslej 731 spomenic, od katerih se jih okrog

intenzivno pripravljajo na plebiscit, prvi v njihovi zgodovini, ki bo na osnovi podobnega sklepa OZN.

Italijanska carinarnica na meji med somalskim mandatnim ozemljem in Britansko Somalijo

540 nanaša na Kamerun pod francosko upravo. Iz italijanske Somalije je prispelo okrog 80 pritožb, medtem ko jih je iz ostalih krajev razmeroma malo.

Poseben problem, ki bo tokrat na dnevnem redu Sveta, je plebiscit, ki bi ga bilo treba na splošno izvesti v britanskem delu Kameruna. Generalna skupščina OZN je namreč na svojem desetem zasedanju sklenila, da se bo prebivalstvo tega ozemlja na plebiscitu izreklo, ali se hoče priključiti Zlati obali, ki pripada Britanski skupnosti, ali pa je za to, da bi dokončno odločili o statusu tega ozemlja sprejeli ob drugi priložnosti. Tudi v Togu se

Spor zaradi balonov

Objava ameriškega letalskega ministrstva o meteoroloških balonih, ki pa nima jo nič skupnega s propagandnimi baloni iz Zahodne Nemčije

Washington, 6. febr. (AP). Predstavnik zunanjega ministrstva je v zvezi s sovjetskimi protestom zaradi pošiljanja balonov nad vzhodnoevropske dežele izjavil, da SZ bržkone nasprotuje pošiljanju ameriških balonov za proučevanje atmosfere v velikih višinah. Pripomnil je, da je

Mao Ce Tung sprejel naše nogometaše

Peking, 6. febr. (Nova Kitajska). Predsednik LR Kitajske Mao Ce Tung je nocoj sprejel jugoslovansko nogometno reprezentanco. Po sprejemu je podpredsednik vlade Cen Ji priredil našim nogometašem na čast poslovilno večerjo. V zdravici, ki jo je imel ob tej priložnosti, je poudaril, da je bil obisk prispevek k boljšemu medsebojnemu razumevanju in hkrati prijateljskih odnosov med narodi Jugoslavije in Kitajske.

Podpredsednik Ču De pri Bulganinu in Hruščevu

Moskva, 6. febr. Kakor poroča Nova Kitajska, je podpredsednik LR Kitajske Ču De obiskal danes predsednika sovjetske vlade maršala Bulganina in prvega sekretarja CK KP SZ Hruščeva.

Malaja avtonomna

London, 6. febr. (AFP). Iz dobro obveščenih virov se je zvedelo, da je Velika Britanija dala Malaji avtonomijo v notranjem poslovanju, vključno nadzorstvo nad financami in policijo. Kakor se je zvedelo, so ta sklep sprejeli med britansko-malajskimi pogajanjmi, ki so se končala danes. Rezultati konference bodo uradno objavljeni v sredo.

BRITANSKI PREMIER NA URADNEM OBISKU V KANADI

V evropski politiki ni razlik

med Britanijo in ZDA, je poudaril Anthony Eden v govoru pred parlamentom

Ottawa, 6. februarja (AFP). Tukaj so se začeli danes razgovori med britanskim premierom Edenom, zunanjim ministrom Lloydom in predsednikom kanadske vlade Louisom St. Laurentom. Prvi seji so prisostvovali tudi člani kanadske vlade. Na današnjem sestanku so proučili mednarodni položaj v luči nedavnih washingtonskih razgovorov, v dobro poučenih krogih pa trdijo, da so obravnavali tudi položaj na Srednjem vzhodu.

V govoru, ki ga je imel nocoj v kanadskem parlamentu, je britanski premier Eden izjavil, da sta se s predsednikom Eisenhowerjem sporazumela za akcijo, ki bi jo bilo treba podvzeti za primer »izrednega položaja« na Srednjem vzhodu. Eden je izrazil prepričanje, da bo nevarnost spopada zmanjšana, če bodo zahodne dežele pripravljene na to. Po njegovih besedah sta se Velika Britanija in ZDA sporazumeli o tem, kaj je treba storiti za rešitev »težkih in kritičnih

problemov« v arabskoizraelskih odnosih. Kar se tiče vprašanja zelenice Buraimi, je Eden izjavil, da Britanija ne bo sprejela arbitrarne poti v tem sporu, pač pa da je pripravljena začeti neposredne razgovore s Saudsko Arabijo.

Ko je povzel rezultate svojih razgovorov z Eisenhowerjem, je Eden dejal, da še »nikdar ni bilo takšnega soglasja med obema deželama. V vsej evropski politiki ni bilo razlik med nama«.

V zvezi s Srednjim vzhodom je Eden dejal, da je bil med ZDA in Veliko Britanijo dosežen sporazum v treh točkah. Prvič, delati »brez publicitete« in na vsak način skušati najti rešitev za ta del sveta. Kakor je Eden dejal, bo to moč doseči samo s kompromisom in z zblizevanjem gledišč arabskih dežel in Izraela. Poudaril je, da so ZDA in Velika Britanija pripravljene nuditi pomoč za rešitev begunskega vprašanja in za jamstvo meja. Drugič, tri zahodne sile imajo obveznosti, ki izhajajo iz tristranske deklaracije iz leta 1950, katere veljavnost je bila znova potrjena ob angloameriških razgovorih. Tretjič, ZDA in Velika Britanija so se sporazumeli, da je treba okrepiti komisijo OZN za nadzorstvo nad premirjem v Palestini, da bi se preprečili nadaljnji incidenti.

Kar se tiče bagdadskega pakta, je Eden izjavil, da dajejo ZDA »močno podporo« temu paktu, ki ima po Edenovih besedah »svoje gospodarske smotre, ki so prav tako pomembni kakor vojaške določbe«. Velika Britanija in ZDA sta razpravljali tudi o vrsti pomoči, ki ji je treba nuditi državam članicam bagdadskega pakta, ne izključujoč pomoči tudi drugim deželam tega dela sveta. S tem v zvezi je Eden izjavil, da bo Velika Britanija še nadalje dajala pomoč Jordaniji.

Govorec o deklaraciji, ki se nanaša na razgovore z Eisenhowerjem, je Eden izjavil, da je »to listina, ki jo lahko podpiše ves svobodni svet«.

Z VSEH STRANI SVETA

- BOLGARIJA**
STALNI DELEGAT V OZN
Sofija, 6. febr. (TASS). Bolgarska vlada je imenovala dosedanjega bolgarskega poslanika Vutova v Indijo za stalnega bolgarskega delegata v OZN.
- CIPER**
DEMONSTRACIJE V FAMAOSTI
Famagosta, 6. febr. (Reuter). Studenti v Famagosti so večeraj demonstrirali in niso hoteli k pouku, ki je bil po odloku oblasti pretekli teden preklican. Demonstranti so vzklikali proti Britaniji in protestirali, ker je bilo 6 njihovih tovaršev obsojenih na zaporne kazni po 6 mesecev. Britanske čete so strelale prek demonstrantov in so jih potem razpodelile s solzavcem.
- MALTA**
PLEBISCIT
La Valetta, 6. febr. (Reuter). Maltežani, ki so dopolnili 21. leto starosti, bodo glasovali v soboto in nedeljo, ali so za tesnejšo gospodarsko in politično povezavo z Veliko Britanijo. Če bo večina za to, bodo prišli malteški predstavniki v britanski parlament. Opozicija je zahtevala, naj glasovanje bojkotirajo, da bi otok »rešili pred političnim samomorom«.
- EGIPT**
GOSPODARSKI SPORAZUM Z ZAHODNO NEMČIJO
Kairo, 6. febr. (DPA). Sjednica so bila končana pogajanja med Egiptom
- In Zahodno Nemčijo. Trgovinsko in plačilno pogodbo bodo še ta teden predložili v potrditev egiptovskemu vrhovnemu svetu za zunanjo trgovino, zatem pa egiptovski vladi. Egipt bo izvažal v Zahodno Nemčijo bombaž, riž, kožo, železno rudo, svinec in fosfate, iz nje pa bo uvažal večidel stroje.
- VELIKA BRITANIJA**
PROMETNE NESREČE
London, 6. febr. (Reuter). Lanj se je v prometnih nezgodah v Veliki Britaniji smrtno ponesrečilo več kot 5500 ljudi, in steer nad 500 ljudi več kakor leta 1954.
- ZAHODNA NEMCIJA**
REGISTRIRANI BREZPOSELNI
Nürnberg, 6. febr. (DPA). Konec januarja je bilo v Zahodni Nemčiji in v Zahodnem Berlinu 1,25 milijona brezposelnih, konec lanskega januarja pa 1,8 milijona brezposelnih.
- AVSTRALIJA**
RESNIKI STRAH PRED INFLACIJO?
Canberra, 6. febr. (Reuter). Predsednik avstralske zvezne vlade Menzies je izjavil, da je v deželi nastala »huda zmeda« na področju plač in med zavoljo tega, ker se krajevne oblasti ne ravnaajo po vladni politiki proti inflaciji. Medže in plače naraščajo in zato zvezne oblasti niso sprejele sklepa arbitražnega sodišča o povznanju plač. V deželi delujejo »inflacijske sile«.

Odnosi med SZ in Iranom

Izjava iranskega zunanjega ministra Ali Ardalan

Teheran, 6. febr. (AFP). Iranski zunanji minister Ali Ardalan je danes izjavil v dopisniku »France Press«, da sovjetska nota, ki mu je bila izročena večeraj, ne vsebuje nobenih novih elementov. Dodal je, da bo iranska vlada v svojem odgovoru navedla argumente, ki jih je dala že v prejšnjih notah.

»Nedvomno«, je dejal Ardalan, »smisel o eventualnem vzpostavljanju tujih vojaških oporišč na našem ozemlju skrbi Sovjetsko zvezo. Toda jaz sem v prejšnjem dnevi v skupščini povedal, da Iran v mirnem času ne bo dal oporišč tujim četam.«

Iranski minister je zatem kategorično demantiral vesti, da je

(Od našega stalnega dopisnika)

New York, januarja
Vladni strokovnjaki so izjavili, da je ameriško gospodarstvo »v občutljivem in nelagodnem ravnotežju«. Vsako nadaljnje povečanje potrošniških kreditov (lani so dosegli nakupi na obroke rekord vseh časov: zadolžitev znaša kakih 6 milijard dolarjev) »bi utegnilo s svojim pritiskom povzročiti znaten gospodarski padec in vsako nadaljnje naraščanje kreditov bi pritisnilo na gospodarski vzpon gnojne melhurje«. »Stiskali bomo pste«, sklepajo ekonomisti, »in igrali po sluhu.«

V tretjem letu republikanske vlade, v letu 1955, so se gospodarske tabele gibale po poteh »boom«. Razen v kmetijskih postavkah, ki še zmeraj niso bile v skladu z ostalimi panogami, so gospodarski indeksi prekoračili gornje meje vseh pričakovanj. Izvedenci, zadovoljni z gospodarskim razvojem, pa so vendar zaskrbljeni načenjali vprašanje ali se lahko gospodarstvo dežele giblje samo navzgor? Vsaka gora ima svoj vrh, s katerega drži pot navzdol.

Za laike, ki jih je med bralci največ, so časniki prevajali to dilemo v razumljiv jezik vsakdanjosti: tvoja zaposlitev je odvisna od proizvodnje in dokler bo ta velika, boš imel denar, da bo kupoval in tudi odplačeval, kar si vzel na kredit. Če pa bo nastala prenasičenost, se bo industrijska proizvodnja ustavila, tebe bodo odpustili, obrokov ne boš več mogel odplačevati in polom bo negoben.

»ŠESTI ČUT« v gospodarstvu

Spričo negotovosti gospodarskega razvoja prof. Schaffer s harvardske univerze dvomi o vsej ameriški gospodarski znanosti

Politiki, katerih pogledi na gospodarstvo prihajajo bolj iz »kota želja«, kakor iz operativnih analiz, so pred 12 meseci napovedovali depresijo, če so bili v opoziciji, ali pa razvezt, če so bili na oblasti. V letošnjem volilnem letu pa so prvi in drugi opretni. Januarska gospodarska poslanca predsednika Eisenhowerja Kongresu je zmerno optimistična. V njej se zrcali mnenje Odbora gospodarskih svetovalec, da volivcem ni treba obljubljanjati, da bosta tekla med in mleko, marveč verjetno stabilizacija na visoki ravni. Predsednikova pobuda o podaljšanju kontrole »za primer stiske« je sad prizadevanja, da bi obljube izpolnili in tako parirali sleherni preokret, ki bi dal političnemu nasprotniku orožje v roke. Tako so zdaj eni prepričani, da bo slika res ostala rožnata, kakor obljublja, drugi pa bi radi zasačili vladne izvedence »na lažnih preokrbah«.

Profesor harvardske univerze Sidney Schaffer meni, da je to, celo če ne upoštevamo vodilnih nagibov, pravzaprav sad splošne majavnosti gospodarske znanosti v Ameriki. Po njegovem mnenju ta

vajo ekonomisti v temi in njihovo izhodišče so v glavnem napačni ali nepopolni elementi. Ekonomisti uporabljajo neprimerno metodo analize in sklepanja.

Nekaj meteorologom podobnega

Shaffer pravi, da fiziku ni treba skrbeti za francoske volitve, za gibanje poslovnih ciklov ali za število družin, ki imajo televizijske aparate. Da bi proučeval naravo materije, se giblje v zaprtim sistemu določenih elementov, ki ni podvržen zunanjim vplivom. Z ekonomistom je zadeva nekoliko težavnejša: njegov sistem je v bistvu odprt in nobena količina dodatnih informacij ga ne more zapreti. Na gospodarstvo vplivajo dogodki z vseh ostalih področij življenja in narave.

Za neuspeh ekonomistov je odgovorna njihova nesposobnost, da bi analizirali vse činitele uspešno in pravilno. Meteorologija, kolikor jo lahko omenjamo za tolažbo, ne nudi kaj prida boljših sadov: tudi v njej ni moč zanesljivo napovedati vremena za letošnje leto, ne da bi nam bili znani vsi, tudi najneznatnejši podatki o vulkanskih premikih zemeljske

notranjosti, o najmanjših krajevnih spremembah, ki imajo lahko velike posledice, kar vse meji na nekaj nemogočega. Poznati moramo celo čas kake velike stavke v premogovniku, katere vpliva na vzdušje ne smemo podcenjevati, da sploh ne govorimo o vojni, godnih požarih in drugih nepričakovanih vzrokih »vremenskih motenj«.

Shaffer pravi, da so ekonomisti v Ameriki zašli v zablodo, bodi da se gibljejo v šoli empirikov iz Nacionalnega urada za gospodarske raziskave, ali pa teoritikov, kakršna sta Clark in Sommers, ki uporabljata abstraktno logiko, da bi prišla do gospodarske resnice.

Statistične gore in literarna ekonomika

Empiriki kritizirajo šolo teoritikov, češ da »sterilno manipulirajo s praznimi simboli in zamislili, življenjsko stvarnost pa zanemarjajo. Pristaši abstraktnih logike v gospodarskih znanostih očitajo empirikom, da slepo segajo po statistiki, kopičijo nekorišne zgodovinske podatke in postavljuje cele gore neprebavljenih surovih dejstev. Prof. Shaffer pravi, da imajo prav prvi in dru-

gi. Na koncu ugotavlja, da so ameriški gospodarski strokovnjaki stnili svojo znanost v nekakšno »literaturo« in da pojasnjujejo, zakaj se je po njihovem mnenju zgodilo tako; kakor da pripovedujejo kako drugo pravljico.

Shafferjev recept se imenuje teorija odločanja, po kateri je treba upoštevati ne le podatke v okviru umetno zgrajenega sistema, marveč vse informacije o elementih, povezane z gospodarskim razvojem. Pri tem bi veliko pomagala poznavanje in uporaba naravnih in družbenih znanosti: psihologije, antropologije, sociologije in tako imenovanega sistema moderne simbolične logike.

Shafferjeva kritika je zadela po vrsti vse njegove kolege z ameriških univerz, člane ameriškega Združenja ekonomistov in Odbora gospodarskih svetovalec predsednika ZDA. Proti slehernemu pričakovanju se vsi strinjajo s harvardskim profesorjem v vprašanju pomankljivosti zanesljive znanstvene metode v svojih analizah. Kar pa se tiče njegove teorije, ji enako soglasno nasprotuje. Zato član Nove šole za znanstvene raziskave Adolf Lowe meni, da se bodo ekonomisti, kakor tudi pridobitniki še dolga leta naslanjali na »zdravo pamet, izkušnje in na šesti čut«. V njihovih računih se bo torej tudi v prihodnje zrcalila njihova individualna bistrovost ali pa stavnje v temi, kakor bo pač naneslo. Znanost bo še čakala, da bo dobila mesto v njihovih vrstah.

Jaša Levi

UVAJANJE SODOBNIH METOD

pri proučevanju ljudi v proizvodnji

V ljubljanski tovarni »Roga« je Zavod za proučevanje dela in varnosti pri delu LRS priredil tečaj za vodilne ljudi v proizvodnji

V nekaterih naših gospodarskih organizacijah se vedno prevladuje mnenje, da je moč povečati proizvodnjo in proizvodnost dela samo z investicijami. Toda s tem povečujejo sicer volumen proizvodnje, sodobna znanost pa dokazuje, da je odločilni čimtelj v proizvodnji človek s svojim znanjem in delovnimi veščinami ter vzdušje, ki

vpliva nanj. Ta osebni faktor predstavlja 70 do 80% uspeha v proizvodnem procesu. Marsikje pa tega ne upoštevajo dovolj. Ko pride v podjetje nov delavec ali uslužbenec, mu odkazuje njegovo delovno mesto, vendar pa ga marsikdaj ne vpeljejo pravilno v delo, kar neugodno vpliva na njegovo storilnost. Delavcu ali uslužbencu je treba na ustrezen način pokazati, kako naj se čim uspešneje loti svojega dela, in mu pojasniti, zakaj je nujno, da se dela loti ravno tako in ne drugače. Ob taki metodi proučevanja se začne vsakdo bolj živo zavedati, kako pomembno je njegovo delovno mesto in delo v proizvodnem procesu, zato začne dosegati uspehe, ki ga bodo kmalu nadležnemu strokovnemu izpopolnjevanju.

Samo šolstvo ne more nuditi človeku vsega znanja, ki ga potrebuje, ko pride v proizvodnjo, temveč mu da lahko samo osnovo. V interesu podjetja pa je, da predelavec ali mojster, skratka tisti, ki naj tega novega delavca sli uslužbenca vodi, le-tega na ustrezen način uvede v njegovo konkretno delo. Zato so v nekaterih industrijsko razvitih drž-

avah že pred leti začeli sistematično prirediti posebne tečaje, v katerih se vodilni ljudje iz podjetij uče ustrezno proučevati ljudi v proizvodnji. Tečaje obiskujejo vodilni ljudje iz podjetij, od predelavcev do direktorjev. Pri tem ne gre za nikakršno senzacionalno novost, marveč za to, da se vodilni ljudje v proizvodnji seznanijo z modernimi metodami, po katerih lahko razmeroma na preprost in hiter način proučijo delavca oziroma uslužbenca njegovemu konkretnemu delu tako, da bo ta s svojimi psihofiziološkimi lastnostmi ob čim manjšem trudu dosegal čim večji proizvodni uspeh. Do teh, v bistvu preprostih, toda učinkovitih metod, ki jih uporabljajo v sodobno organizirani proizvodnji, je bilo moč priti po dolgotrajnem prizadevanju ne le tehničnih strokovnjakov, marveč predvsem tudi psihologov, ki se ukvarjajo z uporabno psihologijo, in pedagogov.

Zavod za proučevanje dela in varnosti pri delu LRS pripravlja ustanovitve republiškega centra za vzgojo kadrov, kakršnega so lani ustanovili v Zagrebu s pomočjo Zveznega izvršnega sve-

ta in Mednarodne organizacije za delo. Pred dnevi pa je ta Zavod začel v ljubljanski tovarni »Roga« — ob sodelovanju tega podjetja — tečaj za proučevanje ljudi v proizvodnji. V tem tečaju, prvem te vrste v državi, uče metode, ki so se v industrijski proizvodnji nekaterih držav že izkazale kot dragocen in nujen pripomoček za naglo usposabljanje delavcev in uslužbencev, za izpopolnjevanje organizacije dela in dviganja delovne proizvodnosti. Tečaj, v katerem ne uče s suhoparnimi predavanji, temveč v obliki razgovorov, posveta in ob praktičnih primerih, obiskujejo (po skupinah, v katerih je po osem ljudi) vodilni in odgovorni strokovnjaki iz »Roga« in tovarne pisalnih strojev. Skupno bo tečaj obiskalo 91 tovarišev in tovarišev iz teh dveh podjetij. Za take tečaje pa se zanimajo že tudi številna druga podjetja. Med drugim sta se na Zavod že obrnila zaradi prireditve tečaja tudi strojna tovarna v Trbovljah in velenjski rudnik, še ta mesec pa bo tečaj tudi v ljubljanskem podjetju »Telekomunikacije«, kjer za bo predvidoma obiskovalo 60 ljudi.

Take tečaje naj bi v nekaj letih postopoma priredili v vseh podjetjih v Sloveniji (ponekod naj bi bil tečaj za več manjših podjetij skupaj). Seveda pa Zavod za proučevanje dela in varnosti pri delu te naloge ne bi zmozel sam, samo s svojimi predavatelji. Zato namerava pripraviti tečaje za direktorje in pa za ljudi, ki bi bili nekakšni vodilni inštruktorji v podjetjih.

Te sodobne metode proučevanja ljudi v proizvodnji so, kot že rečeno, rodile izredno pomembne uspehe v nekaterih zapadnih državah. Njihovo uvajanje pri nas pa spričo naših družbeno-političnih pogojev, pogojev delavskega samoupravljanja, še zlasti lahko izdatno prispeva k izpopolnjevanju organizacije dela in k dvigavanju delovne proizvodnosti s katero se v marsikaterem našem podjetju še ne morejo posebno pohvaliti.

Še mnogo bi lahko prihranili

Delovski svet Litostroja je obširno razpravljal o varčevanju z energijo in o možnih prihrankih pri režiji

Pred naše delovne kolektive se čedalje odločneje postavlja vprašanje učinkovite borbe za večjo produktivnost, za boljše organizacijo dela in za izkoriščanje vseh proizvodnih kapacitet, kakor tudi za varčevanje z materialom in sploh za znižanje stroškov. Med kolektivni, ki so se vneto lotili te naloge je zlasti kolektiv Litostroja. Konec minulega tedna je delavski svet Litostroja obširno razpravljal o enem izmed teh problemov podjetja, namreč o varčevanju z energijo. Diskusija se je razvila na temelju podrobno izdelane analize, načeli pa so tudi že vprašanje splošnih režijskih stroškov.

V minulem letu so znašali stroški za energijo v Litostroju skoraj 200 milijonov din, od tega nad 100 milijonov za električno energijo. Čeprav ne sodi Litostroj med podjetja, ki neracionalno izkoriščajo energijo, je vendar analiza pokazala, da bi lahko še mnogo prihranili. Registracija potrošnje električne energije na temelju celotne obtežbe, ki jo avtomat registrira vsake četrt ure, je odkrila marsikaj zanimivega. Zaradi trenutnih večjih konic obtežbe morajo vsaki plačati visoke prispevke. Račun je pokazal, da stanje v primerih izrednih konic obtežbe količnatna ura tudi do 1500 din. Vse te ugotovitve postavljajo nujno nalogo preprečiti nastanek takih konic obtežbe. Potrebna bo tudi večja disciplin pri uporabi energije na posameznih delovnih mestih, saj so pogosti primeri, da tečejo motorji dolgo časa na prazno, da so velike dvoranice v celoti razsvetljene, čeprav dela na primer pomeči le nekaj ljudi. Samo razsvetljava stane v podjetju na uro 10.700 din.

Uvedena avtomatična časovna registracija porabe električne energije se je izkazala tudi kot zanimiv pokazatelj intenzivnosti dela v podjetju. Čeprav se delovni čas v podjetju začne ob šestih, doseže poraba električne energije

normalno višino šele uro ali dve po začetku dela. Še pred odmorom spet popusti in se dvigne na prejšnjo višino tudi šele določeni čas po odmoru. Ob 15. uri pa začne obremenitev naglo popuščati, čeprav traja delovni čas do 14 ure. Dnevni diagram porabe energije pravi, da delovni čas v tovarni ni v celoti izkoriščen. Podobno gibanje kaže tudi poraba tople vode za kovanje in umivanje. Poraba te vode se začne na delo dvignati že ob 13. uri in se le ob 14. uri, ko se delo konča. Posebno veliki so stroški za segrevanje vode za kovanje, če dela na primer jeklolivarna ob nedeljah, ko ostali obrati mirujejo. Spreženo je bilo tudi vprašanje, kako izkoristiti toploto hladilne vode iz kompresorske postaje. Sploh bodo morali zmanjšati porabo vode, saj so lani samo za vodo plačali nad 15 milijonov din. Komprimiran zrak stane podjetje na leto 19 milijonov, premoč za ogrevanje 23 milijonov, kisik 11 milijonov, gorilni plin pa 7 milijonov. Delavski svet je sklenil za začetnim delom nadaljevati. Po objektih bodo postavili kontrolne števec za električno energijo ter števec za vodo in komprimiran zrak. Izdatki za tako kontrolo so majhni v primeri s prihranki, ki jih lahko dosežejo. Poskusni so pokazali, da lahko varilec prihrani mnogo več na stroških, kakor znaša njegova plača. Ves sistem varčevanja pa bodo povezali s sistemom premij.

Tudi o splošni režiji, o predkalkulacijah, o kontroli režijskih del in o pomanjkljivostih v organizaciji proizvodnje so obširno razpravljali. Na tem področju se dajo prav tako doseči precejšnji prihranki in korist nemajhne pomenitve izdelkov. V bodoče bodo vse predkalkulacije vračali v pregled konstrukcije zaradi morebitnih sprememb v smeri cenejšje izvedbe. Za posamezna področja dela in oddelke pa bodo uvedli analitične študije.

Izobraževanje vodilnega osebja v tovarni LEK

Tovarna farmacevtskih in kemičnih proizvodov »Lek« v Ljubljani je zaključila prvi tečaj praktičnega izobraževanja vodilnega osebja. Tečaj so obiskovali vodje sektorjev, člani kolegija in predsednik delavskega sveta. Namen teh tečajev je praktična izobrazba po metodi »Sposobnosti poučevanja« in izboljšanje načina proučevanja delovnih mest v podjetjih.

Tečajniki so z zanimanjem spremljali proučevanje metode in spoznali njene prednosti in koristi pri njihovem vsakdanjem delu. Podjetje bo priredilo še 12 tečajev za vse vodilne osebje.

OBISKI V NAŠIH INŠTITUTIH

PSIHOLOGIJA V PRAKSI

V grmadi naslovov raznih ustanov in podjetij komaj odkriješ tablico Inštituta za psihologijo ljubljanske Univerze. Studentje so pravkar odhajali s pre-

hovih medsebojnih odnosov ugotavljajo njihov značaj.

Vse to so na Inštitutu uvedli s skromnimi sredstvi rednega proračuna.

vadijo in izvajanju poizkusov in opazovanju samega sebe, pa tudi v opazovanju in tolmačenju človekovih zunanjih izrazov in odzivov. To delo upravljajo v manjših skupinah v ustreznih laboratorijih. Psihološki praktikum je doslej tako organiziran, da se ena panoga nanaša na probleme obče, druga otroške in tretja uporabne psihologije. Zadnji oddelek vodi kot honorarni profesor naš priznani psiholog dr. Zoran Bujas iz Zagreba.

Poleg sedanjih dveh profesorjev, dveh asistentov in štirih inštruktorjev za praktikume bi nujno rabili še profesorja za otroško psihologijo in psihologijo mladostnika, kakor tudi za socialno psihologijo, ki je pri nas šele v povoj, čeprav je ta stroka zelo važna pri reševanju socialnih vprašanj.

»V kakšnih poklicih se lahko diplomirani psiholog zaposli?« je bilo naše zadnje vprašanje.

»S potrebno dvoletno prakso po končani diplomii bodo psihologi zaposleni v poklicnih posvetovalnicah, mladinskem sodstvu, vzgojnih svetovalnicah, industrijskih podjetjih, prehodnih domovih, v zavodih za rehabilitacijo invalidov, kot klinični psihologi v psihiatričnih klinikah, kot šolski psihologi v večjih šolah in profesorji psihologije na srednjih šolah. Doslej se je največ absolutov usmerilo za službo v praktične poklice.«

Spoznali smo, da je mnogo niti človeškega življenja povezan s Inštitutom za psihologijo.

Igralnica z opazovalnim steklom v ozadju

davanja in tako smo odkrili njihov skromni kotiček.

Predstojnik inštituta in katedre dr. Mihajlo Rostohar nas je prijazno sprejel in ustregel naši želji. Takole je začel pripovedovati:

»Psihološki inštitut je bil ustanovljen pred štirimi leti z namenom, da postavi psihologijo kot znanstveno vedo na eksperimentalno osnovo. S tem so bili spodbiti pogoji za špekulativno psihologijo, ki so jo doslej gojili.

Psihološka katedra ima dva oddelka: za teoretično psihologijo, to pomeni znanstveno raziskovanje problemov psihologije, in oddelek za uporabno psihologijo, katere glavne panoge so psihodiagnostika, psihologija dela in industrijska psihologija.

Glavna naloga Psihološkega inštituta je vzgojiti znanstveni kader za omenjene panoge.

Poleg tega se Psihološki inštitut udeležuje reševanja praktičnih vzgojnih vprašanj, n. pr. ugotavljanja znanja srednješolcev, učne zmogljivosti učencev osnovne šole s pomočjo posebnih nalog, tako imenovanih testov.

Sodelavci Psihološkega inštituta sodelujejo tudi na izobraževalnih sestankih in tečajih, ki imajo namen poglobljati psihološko znanje.

Pri Inštitutu je delavnica, kjer izdelujejo psihološke aparate in pripomočke ter tako pripravijo mnogo deviz. Doslej so izdelali več aparatov v vrednosti več milijonov dinarjev. To so razni občutljivi aparati, reaktivski, ki merijo človeške reakcije v tisočinki sekunde, dalje aparati za preizkušanje pažnje, sluha, vida in drugi, ki so neobhodno potrebni za ugotavljanje sposobnosti ljudi za posamezne noklicne dejavnosti.

Med drugimi laboratoriji, ki služijo za praktične vaje, je posebno zanimiva igralnica, kjer se otroci igrajo brez nadzorstva odraslih oseb. Za posebnim motnim steklom oziroma ogledalom jih opazujejo, kako se odločijo za razne vrste igrac, ki si jih sami izbirajo. Na podlagi tega in nji-

»Če bi naše ustanove, zlasti pa gospodarska podjetja znala ceniti delo psihologov v proizvodnji, bi v svojih vsakoletnih proračunih mislila tudi na potrebe Inštituta. Te so še velike, da bi ga razvili na nivo ostalih znanstveno razvitih držav.« je v razgovoru navedel prof. dr. Rostohar.

Studij psihologije ne obsega le predavanj, važen sestavni del je praktično delo. Sluhatelji se

»V zgodnjem poletju, namreč v času puljskega festivala, in ob koncu koledarskega leta. Festival filma v Pulju, na katerem prikažejo vsakoletno jugoslovansko filmsko béro, je nedvomno prikladna priložnost za temeljitejši kritični obračun s prizadevanji po izviren filmu jugoslovanskih narodov. Manj pa se utegne zdeti razumljivo, da se razpravne diskusije o našem filmu ob koncu koledarskega leta. Filmsko leto se v razliko od gledališke all koncertne sezone nikoli ne zaključijo, in je tudi puljski festival, ki časovno sovпада pravzaprav z viškom praktičnega filmskega dela, le umetno v čas vneseni praznik, ob katerem presojamo svoj film.

Od kod tedaj vsakoletne decembrske diskusije o slovenskem filmu? Odgovor je preprost: v tem času razpravljajo o proračunu in o dotacijah, in treba je določiti repertoar za naslednje leto. Spričo desetletne repertoarne, ali kakor radi pravimo »scenarijske stiske« pa to ni preprosto, zlasti če pomislimo na to, da mora smotrno vodena filmska proizvodnja pripravljati svoj spored za tri in za več let vnaprej.

In tako se dogaja, da smo priče polemikam in diskusijam o problemih slovenskega filma, v katerih zagovajajo zastopniki dosežanje filmske prakse »objektivno upravičenost« vsega, kar

se v našem filmu dogaja oziroma ne dogaja, njih nasprotniki pa predlagajo vrsto korenitih sprememb, ki naj bi po bolj zanesljivi poti privedle od tega, čemur pravimo »slovenski film«.

V enajstem letu prizadevanj po lastnem filmu je za naše diskusije značilno, da se še vedno mótajo okoli osnovnih problemov filma: kakšna je, oziroma kakšna naj bi bila organizacija našega filma, kakšni so njegovi cilji, in po kakšnih poteh bi bilo mogoče te cilje najlažje dosežati.

O poglavitnih vprašanih sodobnega filma, o njegovih vsebinskih in umetniških problemih pri nas še domala molčimo. Tako se zdi, da smo pred istim bistvenim problemom, pred katerim smo bili pred enajstim leti, na začetku svoje filmske poti: namreč pred vprašanjem, kaj naj bo za nas, za poldrugmilijonski narod, lastni nacionalni film? Ali naj bo po vzorcu velikih filmskih družb s polstoletno tradicijo, predvsem tako imenovani industrijski proizvod in trgovsko blago, ki naj bi po svoji vsebini in obliki ustrezal slabemu okusu in se zato gnotno čim bolj izplačal, ali pa naj bo v socialistični dežel predvsem nova možnost kulturnega dejstva in v svojih višjih umetniških ustvarjanje — s poglavitnim namenom, oblikovati novega

Aparat, ki do tisočinke sekunde registrira reakcije od nastopa dražljaja do zaznave na človeku

V SLOVENSKEM FILMU

človeka ter hkrati služiti s svojimi najboljšimi deli našim socialističnim kulturnim stikom s tujino.

O obeh mogočih izhodih jugoslovanske filmske ustvarjalnosti smo v našem tisku že mnogo razpravljali. Sam sem jima posvetil dober del svojih »Zapisnikov o filmu«. Toda tedaj so bili filmski problemi med nami še premalo znani in se je zdelo alternativno zastavljanje problema odveč v preostro. — Danes pa postaja vse bolj očitno, da se obe možnosti filmske ustvarjalnosti v principu izključujeta, kajti v prvem primeru prevlada v filmski proizvodnji komercialno tehnično načelo z vsemi neogibnimi posledicami, ki vplivajo na najpoglavnejše, namreč na kakovost filma, v drugem primeru pa prevladajo v filmski proizvodnji vsebinsko umetniški kriteriji, in spet z vsemi nujnimi organizacijsko tehničnimi in filmsko ustvarjalnimi nasledki.

Decembrske filmske polemike zadnjih let, posebej pa lanski puljski festival, so hkrati s filmsko diskusijo, ki jo je organiziral »Ljubljanski dnevnik«, in pa s »posvetom filmskih delavcev«, za katerega je dal v začetku decembra pobudo umetniški svet Triglav filma, dokazali, da sta se pri nas v zadnjih letih trdno izoblikovala dva filmska nazora, ki ju

— če izvzamemo razne variacije in kompromise — zastopata dve skupini političnih, filmskih in kulturnih delavcev:

Po prvem nazoru, ki ga urednišče vodstvo Triglav filma, je treba organizirati na Slovenskem čim boljše filmsko industrijo, in v njej tako imenovano »nepretregano proizvodnjo filmov«. Ker pa slovenski umetniki ne zagotavljajo naši proizvodnji dovolj »surovin«, namreč dobrih scenarijev, in ker za »neprekinjeno proizvodnjo« primanjkuje tudi dobrih filmskih umetnikov, zlasti režiserjev, je slovensko podjetje prisiljeno, dati svojo tehniko in svoje tehnične strokovnjake v najem tujim filmskim producentom. Pa ne le to! Slovenska proizvodnja ima komaj 50 milijonov subvencije na leto. Zato se mora vsak slovenski film izplačati. Ker pa se noben jugoslovanski film v približno tisoč jugoslovanskih kinematografih ne izplača, si je Triglav film prisiljen služiti denar za izdelavo slovenskih filmov s tako imenovanimi koprodukcijami. Hkrati pa mu mnenju vodstva Triglav filma uterjajo koprodukcijki filmi tudi slovenskemu filmu pot v svet in so dragocena šola za slovenske filmske delavce.

Drugi nazor je s konceptom Triglav filma in z njegovo dosežanjem prakso v popolnem nasprotju. Po njem je prizadeva-

nje Triglav filma tipičen izraz nazora, po katerem je film predvsem industrijski proizvod in trgovsko blago. S svojo prakso se je Triglav film podal na pot, kateri se nujno mora izogniti, kajti velike tuje dežele že pol stoletja mnogo bolj obvladujejo tako filmsko industrijo kot filmsko trgovino. Mlada filmska proizvodnja, posebej proizvodnja malega naroda, lahko tudi ekonomsko uspe samo z umetniško kakovostjo svojih del. Zato naj bi bil naš film po svoji organizacijsko umetniški plati le dobra, precizna filmska obrt, ki naj bi služila zgolj čim kvalitetnejemu filmskemu uprizarjanju naših klasičnih in sodobnih književnih tekstov, pa posebej za film napisanih scenarijev o našem minulem in današnjem življenju. — Po mnenju druge slovenske filmske skupine pa dejstvo, da preskajona Triglav film samo 50 milijonov din dotacije, še ni opravičilo, da je podjetje prenehalo izdajati slovenski filmski Obzornik in naše lutkovne filme, da ne posveča dovolj skrbi filmski vzgoji slovenskih umetnikov, ali da pušča v nemar poglobljeno namreč skrb za umetniško problematiko našega filma. »Danes, po enajstih letih,« pravijo zagovorniki druge filmske teže, »smo na snemanje najbolj preprostih slovenskih književnih tekstov

O PROBLEMATIKI NAŠE LITERARNE ZGODOVINE

»TEŽAV VEČ KOT USPEHOV«

RAZGOVOR Z DR. MARJO BORŠNIKOVO OB NJENI 50-LETNICI

So ljudje, o katerih skoraj ni mogoče zabeležiti samo priložnostnega članka...

literarne zgodovine upravičeno pričakujete. Starejša generacija literarnih zgodovinarjev...

Prof. dr. Marja Boršnikova

sino estetsko in problemsko dovolj ocenili naše literarne preteklosti, še manj seveda naše literarne sedanjosti.

Pogovor je tekkel dalje, sproščeno in lagodno, brez vprašanj in brez prisiljenih odgovorov. Razlike, pa tudi antagonizmi med starejšo in mlajšo generacijo obstajajo...

sad teh prizadevanj je pred kratkim ustanovljena revija Jezik in slovnost. Namen, ki smo ga imeli pri ustanovitvi te revije...

Pa še nekaj bi rada poudarila: Povzpeli bi se morali do tega, da nam bi bila stvar, s katero se nekdo ukvarja, važnejša od osebe, pa tudi od osebnosti...

Najin razgovor je ostal ves čas v razburkanem toku naše sodobne kulturne problematike in se naposed, z docela nasprotno strani, povrnil na temo, ki je služila za uvod...

Bistvo odgovora: »Literarna zgodovina mora presojati pojave, čas in ljudi prav tako kritično kot literarna kritika, ta pa mora prav tako imeti svoje literarno-zgodovinske korenine...«

k zbranim delom naših klasikov in obsežna literarna zgodovina, ki je že v tisku, zlasti pa, ko se bo v večji meri uveljavila v svetu...

Pričakujem, da bo naša javnost pomirjena, ko dobi dela, na katerih temeljitost in verodostojnost se bo mogla zanesti...

In tako sva prišla do poslednjega, že tradicionalnega vprašanja: In vaši načrti? Odgovor je bil kratek, mene je zadovoljil: »O načrtih, ki so mi najbolj pri srcu, ne govorim rada. Rajši bi presenetila.«

Marsikatera beseda je ostala nezabeležena, pa tudi v beležnici je še marsikaj, kar ne bi bilo nezanimivo, če bi zapisal, vendar tudi intervjuji postajajo utrudljivi, če so predolgi.

Ciril Zlobec

Nova prosvetna revija

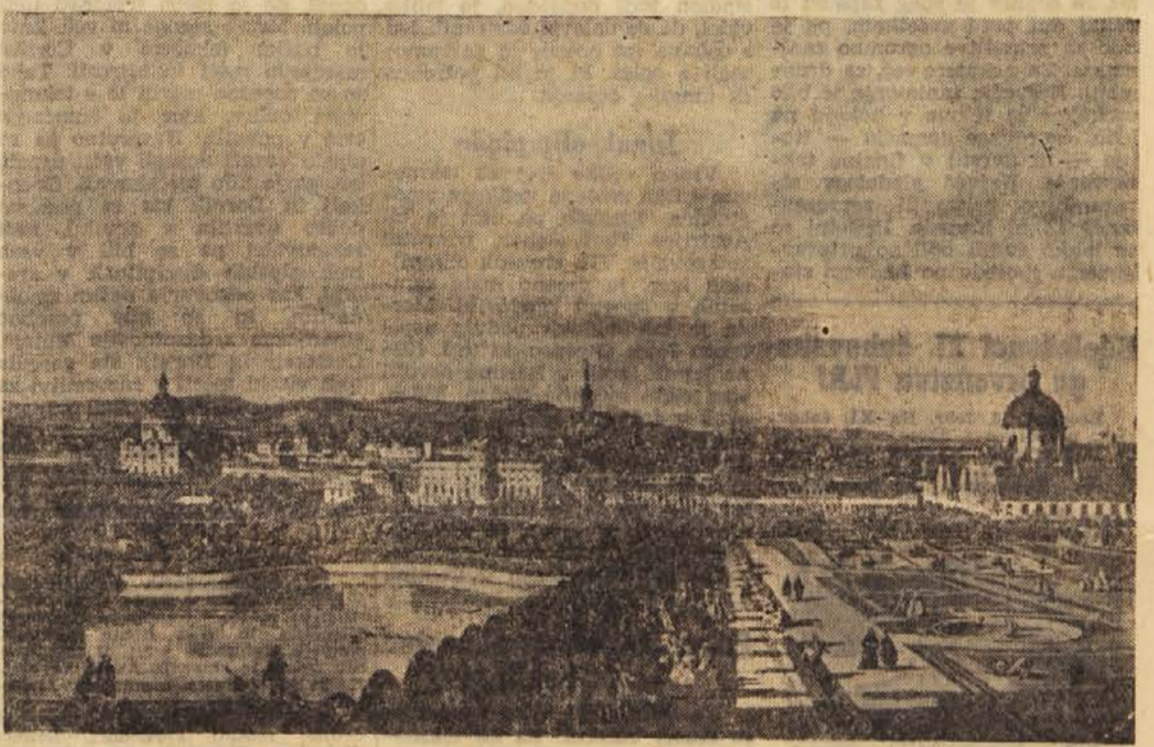
Prispevke o družabnem in kulturnem življenju krajev, prosvet, društev in njihovih skupin, poljudno in bogato ilustrirano izobraževalno gradivo...

Prispevke o družabnem in kulturnem življenju krajev, prosvet, društev in njihovih skupin, poljudno in bogato ilustrirano izobraževalno gradivo...

Potreba po osrednjem glasilu Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije se je sklenilo, da bo začelo izdajati osrednje glasilo Zveze — prosvetno revijo »Sodobna pota«...

Prispevke o družabnem in kulturnem življenju krajev, prosvet, društev in njihovih skupin, poljudno in bogato ilustrirano izobraževalno gradivo...

Z RAZSTAVE BENEŠKIH MOJSTROV V NARODNI GALERIJ

Bernardo Bellotto (1720—1782): Pogled na Dunaj izpred Belvedera

NOVE KNJIGE

JOZE KRANJC: SRECA V TEMNI ULICI. Zbirka enajstih novel, nastalih predvsem v desetletju 1930—40...

CARMEN LAFORET: PRAZNA. roman. Izšla ga je Državna založba Slovenije kot peti zvezek knjižne police 1955. Prevod iz španščine je oskrbel M. B. oprema pa je delo Jakle Aceitto.

Pianistka Damjana Bratuževa gostovala v Novi Gorici

Mlada umetnica, rojakinja iz Gorice, je doslej z uspehom nastopila že v več evropskih državah

Nova Gorica, 6. februarja V veliki dvorani upravne palače v Novi Gorici je privredila samostojen koncert mlada slovenska pianistka iz Gorice Damjana Bratuževa...

stvu, ki si je v neurejenih povojnih razmorah čisto zapostavljena zaradi svoje narodnostne pripadnosti, sprčo svoje nadarjenosti, delavnosti in izrodne volje, uspela utreti pot tudi na velike odre in studije radijskih postaj v številnih evropskih državah...

— ŠE NIČ NOVEGA

prav tako umetniško nepriljavljeno, kot smo bili v času, ko smo se odločili za svoj film. Še manj pa smo seveda pripravljeno na ustvarjanje izvirnih filmov po izvirnih scenarijih.

Samo 50 milijonov dotacij ne more biti niti opravičilo za slabo delo, bolj ali manj posrečeno izdelovanje slovenskih filmov, in sploh ne more biti izgovor za proizvodnjo koprodukcijskih filmov, ki so nam bili doslej — menda brez izjeme — v moralno, in v nekaj primerih celo v materialno škodo. Po tem drugem mnenju pa so koprodukcijski filmi sploh največja nevarnost za naš izvirni film. Ne le zato, ker tako imenovanih »idealnih ko-

produkcij«, s katerimi zagovarjajo koprodukcijsko prakso, nikoli nikjer na svetu ni bilo in jih ne bo, temveč predvsem zato, ker vnašajo tuji filmski producenti v naš film svojo miselnost, in svoje, slovenski umetnosti tuje ustvarjalne metode. Zato koprodukcijski filmi tudi ne vzgajajo, temveč kvečjemu kvarijo in korumpirajo bodoče ustvarjalce slovenskih filmov.

Po trditvi zastopnikov drugega nazora o filmu — tudi ekonomski problem našega filma ni tako kočljiv, kot ga prikazujejo. Ne glede na to, da je samo japonski film še slabše dotiran kot jugoslovanski (razen seveda ameriškega, ki mu je ves svet odprt), naši filmski ekonomski ne upoštevajo kot dohodek za domač film najrazličnejše davke na filmsko vstopnico, pa procente, ki si jih pri vsakem filmu zaračunata filmska izposojevalnica in kinematograf, da ne omenjam visokega faktorja na uvoz filmskega traku, kar gre vse v taki ali drugačni obliki, kot pravimo, »v državno blagajno« ali skupnosti v korist. Vsak jugoslovanski film gleda v domačih kinih milijon gledalcev, in če računamo povprečno vstopnico le po 30 din, znaša dohodek za vsak naš film 30 milijonov din, ali domala toliko, kolikor stane njegova proizvodnja. Pri tem pa seveda ne

upoštevamo poglavitnega, namreč moralno umetniškega vpliva dobrega filma na gledalce, kar se — konec koncev — v taki ali drugačni obliki — čeprav knjigovodsko manj otipljivo — tudi otnotno izplača.

Po takih in podobnih ugotovitvah predlagajo zastopniki drugega filmskega nazora temeljito reorganizacijo naše filmske proizvodnje, v kateri naj bi poslej prevladovali idejno umetniški kriteriji nad ekstremnimi komercialno tehničnimi principi. V naši vsakoletni filmski polemiki se torej srečujemo z dvojnimi različnimi odnosom do filma, ki ima svoje korenine v dveh različnih nazorih, v dvojnem različnem pojmovanju naloge filmske kulture med nami. Ta spopad pa je slej ko prej neenak. »Triglav film« razpolaga z vsemi tehničnimi in gnotnimi sredstvi slovenske produkcije, nasprotniki njegove prakse pa le s svojim bolj ali manj utemeljenim naziranjem in z možnostjo, svoje mnenje v diskusijah zagovarjati. Triglav film izdeluje koprodukcijske in včasih tudi domače filme. Zastopniki drugega nazora pa mu lahko ob njegovih izdelkih samo očitajo, da izdeluje koprodukcijsko filmsko plažo in obenem premalo slovenskih filmov. Tako smo v našem filmskem

svetu in življenju že več let priče nekakšni — če lahko tako rečem — brezizhodni filmski koekzistenci, ki postaja po malem komična, stalno se ponavljajoče diskusije o našem filmu o istih problemih pa nezanimive in utrujajoče.

Toda posledice tega stanja so vse bolj očite, kar je dokazal tudi minuli posvet slovenskih filmskih delavcev. Ponovno se je namreč izkazalo, da na poti do dobrega domačega filma ni poglavitna ovira le »pomanjkanje gnotnih sredstev, temveč pomanjkanje dobrih scenarijev, dobrih filmskih režiserjev in drugih filmskih umetnikov. Imamo solidno filmsko tehniko in dobre filmske tehnike, nimamo pa umetnikov, ki bi jim tehnika in tehniki služili. Za njihovo vzgojo doslej ni nihče zares poskrbel. In še več: spričo takega razvoja našega filma je iz njega pobeignila vrsta nadarjenih ljudi, in najboljši slovenski umetniki, ki edini lahko ustvarjajo dober slovenski film, se s filmom sploh nočejo ukvarjati. Zato čaka na svojo filmsko upodobitev tudi — deloma nedotaknjena — še vsa prebogata zakladnica slovenske književnosti. V spopadu med obema filmskima nazoroma se seveda ni težko odločiti. Ne trdim, da bo mogoče čez noč ustvariti »Ptičke brez gnez-

da«, »Samorastnike« ali »Veliko puntarjov«. Toda čim dlje bomo odlašali s smotnimi teoretičnimi in praktičnimi pripravami, tem dlje se nam bo pravi cilj, ki opravičuje filmsko proizvodnjo malega naroda — izmikal. Tem dlje bo naša produkcija izpostavljena vsem mogočim naključjem in izkoriščanju po boljših ali slabših tako imenovanih »koproducentih«.

Ta misel, ki jo je spet potrdil lanski puljski filmski festival, in ki postaja z vsako diskusijo o našem filmu bolj jasna, narekuje spremembo naše dosedanje filmske politike v smer temeljitejši in bolj smotne umetniške priprave na pomembno in odgovorno nalogo, ki ji pravimo ustvarjanje dobrih slovenskih in zato tudi jugoslovanskih in mednarodno pomembnih filmov. Prizadevanje po dobrem »jugoslovanskem« filmu je po neizpodbidnih zakonitostih ustvarjanja umetnih prizadevanje po dobrem in čim boljšem srbskem, hrvaškem, slovenskem, bosensko-hercegovskem, makedonskem in črnogorskem filmu.

Pot do dobrega, izvirnega filma ni lahka. Oba filmska nazora imata verjetno svoje dobre in slabe strani. Marsikaj bo v naših nazorih mogoče še treba popraviti in izboljšati.

Toda mnenja sem, da sta slovenska filmska tehnika in subvencija slovenskemu filmu namenjena predvsem — slovenskemu filmu.

FRANCE DRENK

Koncert v Novi Gorici je obsegal skladbe Schuberta, Chopina, Clementa, Debussyja, Matije Brwnčarja in znano fantazijo v C-molu Wolfganga Amadeusa Mozarta, štirje dvestoletnico rojstva proslavljamo letos. — V razgovoru z našim korizmskim pianistkom je Bratuževa izrazila svoje zadovoljstvo zaradi prvega umetniškega stika v svojih letih.

Koncert v Novi Gorici je obsegal skladbe Schuberta, Chopina, Clementa, Debussyja, Matije Brwnčarja in znano fantazijo v C-molu Wolfganga Amadeusa Mozarta, štirje dvestoletnico rojstva proslavljamo letos. — V razgovoru z našim korizmskim pianistkom je Bratuževa izrazila svoje zadovoljstvo zaradi prvega umetniškega stika v svojih letih.

M. D.

POGLED NAZAJ NA NAJVEČJO ZIMSKOŠPORTNO PRIREDITEV

VII. zimske olimpijske igre v Cortini — Na vseh sedanjih zimskih olimpiadah Norvežani najboljši

Na tronožcu na Lednem stadionu je ugasnil olimpijski ogenj. Podelili so zadnji zlati medalji Finu Hivarinenu, najboljšemu skakalcu, in hokejistom SZ, ki so premagali brez ugovora vse svoje nasprotnike. Olimpijska zastava je spuščena z droga, tribune so opustele. Življenje v Cortini se vrača v svoj vsakdanji tok.

Enajst dni se je skoro 1000 smučarjev iz 32 držav borilo z vsemi silami, da osvoje najdražjo smučarsko zmago — zlato olimpijsko medaljo. Toda disciplin je bilo le 24, zato le toliko zlatih, srebrnih in bronastih medalj. Ostalih devet sto tekmovalcev odhaja domov praznih rok, razočaranih in z edno tolažbo, da so se udeležili doslej največje zimske športne manifestacije. Upi in sanje marsikaterega od njih so se razblinili ob trdem zidu ugotovitve, da ni več favoritov na zimskih olimpiadah, in da se je treba za takšno tekmovalstvo temeljito pripravljati štiri leta, pa tudi malo sreče igra svojo vlogo.

Odiščna organizacija

Sedaj, ko so igre končane, je splošna ugotovitev, da so bile odiščno pripravljene. Italijani so posvetili veliko pozornost organizaciji. To je bil tudi njihov izpit, ker bodo leta 1960 priredili v Rimu tudi letne olimpijske igre. Zato ni čudno, da tožijo, da bodo imeli z olimpiado izgubo. V Cortini so zgradili športne objekte in zgradbe, ki jih kljub popularnosti Cortine kot turističnega spedišča ne bodo mogli takoj uporabiti. Ves primanjkljaj pa bodo organizatorji krili z dobičkom športne stave — foto-calcije.

Ce sklepate, da so igre deficitne zaradi slabega obiska, se motite. Kljub hladnemu vremenu, in čeprav je sneg zapadel le nekaj dni pred začetkom, pa je bilo za prireditve ogromno zanimanje. Za nekatere več, za druge manj. Največje zanimanje je bilo vsekakor za tekme v hokeju na ledu, čeprav se domačin — Italija — ni uvrstil v finalno tekmovalje. Največ gledalcev sta razumljivo pritegnili reprezentanci SZ in Kanade. Prisotni so se lahko čutili odiščno pripravljenu sporedu na Lednem sta-

Udeleženci XI. šahovskega prvenstva FLRJ

Beograd, 6. febr. Na XI. šahovskem prvenstvu v Skoplju, ki se začne 11. februarja, bo sodelovalo: 5 velemejstrov (Pirc, Gligorić, Trifunović, Ivkov, Matanović), 3 mednarodni

Konec šahovske kariere? — Andrija Fuderer

mejstri (Rabar, Karaklačić, Milič), 8 mojstrov (Matulović, Tot, Tomović, Marić, Janošević, Udovčić, Djaja, Djurašević) in 4 mojstrski kandidati (Lukić, Sokolov, Jovanović in Čirić).

Mednarodni šahovski mojster Andrija Fuderer ne bo sodeloval na prvenstvu Jugoslavije, ker ima, v tem roku izpisa na univerzi. Po sklepu plenuma šahovske zveze Jugoslavije bo nastopil namesto Fudererja kot prva rezerva šahovski mojster Dragotin Djaja.

Najstarejši na prvenstvu je Tot (rojen 1907), najmlajši pa Čirić (1935). Sodnik na turnirju bo Paško Frančić.

dionu. Tekme so se začele po urniku, po vsaki pa je bil v zelo kratkem času napravljen nov led. Še več, kdor je prišel na

stadion tudi dopoldne, je lahko videl, da so delavci odstranili led z oznako »za hokej« in ga zamenjali z onim, ki je bil potreben za umetno drsanje.

Junak olimpiade

Vsako veliko športno tekmovalje ima svoje velikega zmagovalca. Takšnih pa, kot je bil Avstrijec Toni Sailer, trikratni zmagovalac VII. zimskih olimpijskih iger, je vseeno malo zapisanih v športni zgodovini. Morda je tak čudovit podvig uspel črncu Jesse Owensu, ki je 1. 1936 na letnih igrah v Berlinu osvojil štiri zlate medalje (100 m, 200 m, skok v dalj, 4 x 100 m). V zgodovini zimskih športov pa je Sailer brez dvoma edinstven primer.

Toni Sailer ima komaj 20 let, tako da morda še ni rekel zadnje besede. Smučati je začel že s petim letom. Ko smo ga gledali na olimpijskih stegah v Cortini,

Pokal Kurikkala naposled — na Pokljuki

Na Smučarski zvezi Slovenije so sinoči odločili, da bo tekmovalje za pokal Kurikkala namesto na Ravnah, kjer je pomankanje snega, na Pokljuki, in sicer od 10. do 12. februarja.

smo dobili vtis, da je to tekmovalce dovršene tehnike, spreten in gibčen tako, da mu ne naga-jajo nepričakovane nevarnosti terena, vzdržljiv pa tako, da se igra s problemi, ki so za druge neresljivi. Zaradi teh svojih lastnosti je Sailer z lahkoto osvojil tri zlate olimpijske medalje.

V senci njegovih velikih zmag so ostali skriti uspehi dru-

gih tekmovalcev, ki tudi niso bili majhni. Sovjetski drsalc Grišin je osvojil dve zlati medalji in postavil nov svetovni rekord, Šved Jernberg je v tekih osvojil eno zlato in dve srebrni medalji, vrh tega pa je bil član švedske štafete, ki je osvojila bronasto medaljo. Rusinja Kozireva ni imela dostojne nasprotnice v tekih, Švicarka Berthodova pa v alpskih disciplinah.

Uspeh naših takšen, kot smo pričakovali

Razen tekačev so naši tekmovalci v Cortini dosegli takšne uspehe, na kakršne smo računali. Za tekače se je izkazalo, da je bil njihov trening pomanjkljiv. Tek na smučeh je toliko napre-

doval, da je treba trenirati tudi poleti. Mrtve sezone ni več. Zato je našim tekačem in hitrosti. Tako so se uspešno merili le s tekmovalci držav, kjer je smučanje šele v povojih. Nasprotno pa so alpski vozači dosegli večji uspeh, kot ga je bilo pričakovati. Cvenkelj in Dornik sta se posebno dobro uvrstila v smuku, naši tekmovalci pa so bili v vseh treh alpskih disciplinah v sredini, kar odgovarja našim možnostim, ki so bile posebno zmanjšane z odsotnostjo Muleja.

Cvenkelj in Dornik sta zasedla tudi visoki mesti v razvrstitvi za alpsko kombinacijo. Tudi Zupančičeva ni zaostaja mnogo za najboljšimi tekmovalkami. Kot

MEDNARODNI NAMIZNOTENIŠKI TURNIR

Freundorfer prvak

Na mednarodnem namiznoteniškem prvenstvu v Baslu si je priboril prvo mesto Freundorfer (Zahodna Nemčija), ki je v finalu premagal Angleža Kennedyja s 3:1. V tekmovalju žensk je zmagala Avstrijka Pritzi, ki je v finalu premagala Angležinjo Gray s 3:0.

Rezultati finalnega tekmovalja dvojice: moški: Freundorfer, Seifert (Zahodna Nemčija) — Schreider, Pleise (Vzhodna Nemčija) 3:0; ženske: Gray, Johns (Anglija) — Wertl, Pritzi (Avstrija) 3:2.

NOGOMETNO PRVENSTVO JUŽNE AMERIKE

Brazilija — Argentina 1:0

Na nogometnem prvenstvu Južne Amerike v Montevideu je Brazilija premagala Argentino z 1:0 (0:0), Peru in Paragvaj pa sta igrala neodločeno 1:1 (0:0).

Hud poraz dunajske »Austrie«

Dunajska »Austria« je na turneji po Mehiki doživela hud poraz. Nogometni prvak Mehike »Leons« jo je v Mexicu premagal s 4:0 (1:0).

Pet najboljših na dosedanjih olimpiadah

	1924	1928	1932	1936	1948	1952	1956
Norveška	134,5	93	68	100	57,5	139	47
ZDA	29	45	85	32,5	64,5	89	54,5
Finska	76,5	33	22	38	46	82	66,5
Švedska	26	35	25	43,5	70	34	62
Avstrija	—	23	—	26,5	48	69	78,5

posvod, je bila tudi tu konkurenca zelo močna in ni bilo nič nenavadnega, če zmagovalka v veleslalomu — Reichertova — ni v slalomu prišla niti med prvih deset.

S skakalci smo zasedli prav tako sredino. Morda je malo razočaranje edino Poldovo mesto, ki je bil šele tretji od naših skakalcev, ker smo bili od njega navajeni na večje uspehe. Razveseljivo pa je, da ima dostojne naslednike sedaj, ko se poslavlja od skakanja.

MIRAN SATTLER

Danes ponovitev drsalne revije

Danes ob 19. uri bo na stadionu »Ljubljana« v Siskli ponovitev revije železničarskega drsalnega kluba »Ljubljana-Siška«. Nastopili bodo državni vrhovi sestri Fajdiga, brata Brlec, Katjuška Derenda in drugi. Tribune bodo ogrevane, tako da se gledalce ni treba bati mraza. V odmoru bo izrebranih šest vstopnic. Nagrade so prispevala podjetja »Elan« Begunje, Tovarna bonbonov »Sumi«, »Na-ma«, »Alko« in Slovenija — vino.

Jutri in v četrtek hokej pod Cekinovim gradom

V sredo se bo moštvo »Ljubljane« pomerilo v prvi letošnji mednarodni tekmi z moštvom EV Salzburg. Začetek tekme ob 20. uri na igrišču pod Cekinovim gradom.

V četrtek pa bosta na sporedu kar dve tekmi. Ob 19. uri »Graz« — »Ljubljana«, ob 21. uri pa prvenstvena tekma II. republiške lige »Maribor« — »Ljubljana« II.

KOLENDAR TEKMOVANJ ODOBKARSKÉ ZVEZE JUGOSLAVIJE

NAŠA REPREZENTANCA NA SVETOVNEM PRVENSTVU

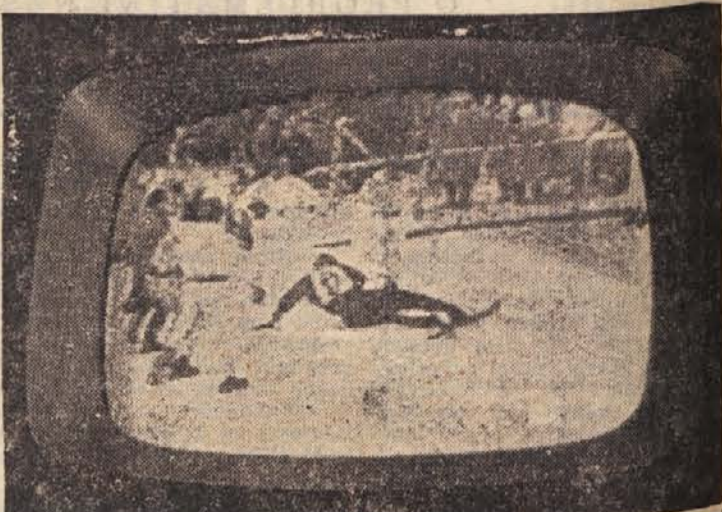
Odbojkarška zveza Jugoslavije je pripravila program mednarodnih tekmovalj v odbojki. Mednarodni koledar določa več reprezentančnih tekem, ki je med njimi najvažnejša tekma naše moške reprezentance na svetovnem prvenstvu ob 30. avgusta do 12. septembra v Parizu. Celotni mednarodni koledar je usmerjen na tekmovalje, tako da bodo vse tekme reprezentance preizkušnja in priprava na svetovno prvenstvo. Reprezentantji se bodo od 9. do 14. julija pripravljali na tekmo s Poljsko, ki

bo 16. ali 17. junija v Varšavi, ter s ČSR, ki bo 23. ali 24. junija v Pragi. Te termine je predlagala naša zveza.

Moška in ženska reprezentanca se bo od 8. do 12. julija pripravljala na tekmi z Bolgarijo v Sofiji, ki bo 14. ali 15. julija. Od 16. do 26. avgusta bo trenirala moška reprezentanca za svetovno prvenstvo. Mimo tega je v mednarodnem koledarju zamisljeno tudi srečanje ženskih reprezentanc Jugoslavije in Francije 1. aprila v pripravljali na tekmo s Poljsko, ki

Naši odbojkarji imajo letos bogat program, razen tega pa jih čaka tudi nastop na svetovnem prvenstvu

Amerikanec Sherwood je bil eden izmed redkih, ki so padli pri nedeljskih skokih. Začetek skoka je bil sicer dober, vendar noga niso vzdržale pritiska, in tekmeec za boljše mesto je bil manj...

SKUPŠČINA NOGOMETNIH SODNIKOV V SLOVENIJI

Ven iz slepe ulice!

Odnose med sodniki bo treba izboljšati, glavno skrb pa posvetiti dvigu strokovnosti, enotnemu upravljanju, povečanju discipline, ne pa medsebojnemu obračunavanju

Kadar športne organizacije pregledujejo delo minule sezone, je navada, da pohvalijo kar je dobrega in grajojo kar je slabega. Ni pa to edina in glavna naloga letnih zborovanj, običajnih zborov in skupščin, športnih društev in zvez. Za vsako načrtno delo, ki računa na uspeh, je nujno, da se član pomenijo o vzrokih, ki zavirajo njih delo in o problemih, ki bi jih bilo treba rešiti, če hočejo stopiti korak naprej.

Skupščina Zveze nogometnih sodnikov te naloge ni povsem izpolnila. Razpravljane je potekalo v osebnih napadih in obračunavanjih. Zaman sta zastopnik Zveze nogometnih sodnikov Jugoslavije Marjan Matančič

in predstavnik Nogometne zveze Slovenije Stane Lavrič pokazala na pomembnejše probleme, ki so pred sodniško organizacijo, kot je ba enotnega upravljanja, skrb za dvig strokovnosti sodniških kadrov, povečanje discipline itd. Delegati niso niso razpravljali, ali pa so malo. Večji del govornikov je posvetil svojo pozornost razpravi o pravnosti ali nepravilnosti tega ali tega gola na tej in tej tekmi, napadom na delo disciplinskega sodišča zveze in podobnim malekostim.

PRESEKATI GORDIJSKI VOZEL

Iz vse razprave pa je bilo prav zaradi tega odno, da bo treba odnosa v sodniški organizaciji izboljšati. Gordijski vozeli, ki se leta za leta odnose med sodniki, je treba presekati! Ob vsestranskem razmisleku bo za novi upravni odbor, ki bo lahko rešilva naloga. Vsekakor je škoda, da na današnji dan, ko ni bilo zastopane več delegatov osnovnih organizacij (14 sodnikov je bilo zastopanih z 16 delegati podvez).

LANI 1807 TEKEM

Pri delu zveze pa je bilo lani precej napak, ki jih bo treba v prihodnosti popraviti. Med te spada najprej nedolnost odbora za dvig kadrov, ki razen nekaj okrožnic ni storil ničesar. Sodniki morajo svoje vrste razširiti in njih kvaliteto dvigniti na jeh čaka v prihodnjem letu ogromno delo. Tako so na pr. lani slovenski sodniki sodili 1807 tekem, letos jih bo zaradi razvoja nogometa, bržkone več. Nogomet igrajo že skoraj v vseh manjšem kraju, sodnike imamo pa le po večjih nogometnih centrih. Na najslabšem je Primorska, Medana, ko je v Gorici še nekaj življenja, pa so v Kopru za vzroke kvalitete sodniških kadrov ne manj mnogo. Zato bo ekipa novega odbora tudi ustanovitev podobne zveze v Gorici.

Zanimiv je bil tudi predlog predstavnika ljubljanske podzveze Lada Makoratića o mladinskem sojenju, o celotnem vzdušju današnje skupščine pa ta predlog ni naletel na razumevanje.

DOLGE VOLITVE

Za ilustracijo nedeljskega sestanka nogometnih sodnikov je značilno tudi to, da so skoraj ves popoldanski del, to je kakih dve uri, uporabili za volitve novega upravnega odbora. Po dolgem prekanjanju in glasovanju brez rezultata so izvolili novi upravni odbor: Deržaj, Zajec, Falon, Tavres, Betstev. Suisnik in po dva zastopnika podzvez.

Na koncu skupščine je predstavnik NZS Stane Lavrič obsodil tečajni del in svetoval novemu odboru, da se z vsemi silami bori za normaliziranje zveze z osnovnimi organizacijami. Le na ta način bo sodniška organizacija stopila iz slepe ulice, iz ulice nezaupanja in nepravilnih odnosov.

ATLETIKA

Babovičeva druga v Dortmundu

Dortmund, 6. februarja (AFP). Na mednarodnem atletskem tekmovalju v Dortmundu je bila Milka Babovič v teku na 60 yrdov z ovirami druga v času 8.1. Prva je bila Fisch iz Vzhodne Nemčije.

Zapoveda o rdecelaski

Keen je pogledal Frayna in rekel: »Dal bi svojo desnico, če bi to pismo prejeli pred štiriindvajsetimi urami. Kaj ste storili s skrinjo?«

»Mislilim, da so naši ljudje že prispeli na postajo Victoria.«

Keen je pokimal in bral dalje.

»Skrinji je zamenjala ženska, ki je stanovala z menoj v mojem londonskem stanovanju. Ime ji je Fleur Marchand. Bila je spretna in pristrčna ljubica, blagoslovljena z zelo skromno pametjo in — prepričan sem — zvesta. Dovolite mi, da vam zatrdim, gospóda, da je Fleur bila samo moja ljubica in nič drugega. Kaj malo vam bo mogla povedati. Mislila je, da sem tropec z umetninami Julien Chautand in bila bi trpko razočarana in zgrožena, če bi zvedela, kako sem se dokopal do svojih milijonov. Priznanica za skrinjo, spravljeno v garderobi na postaji Victoria, je v broški, ki jo nosi okrog vratu. Fleur sodi, da je v skrinji vrsta slik, ki sem jih skrival, da bi se izognil plačilu vaših nemogočih angleških carin. Hvaležen bi vam bil, če bi gospodični Marchandovi nudili zaščito, dokler Delailla ne boste arretirali in obesili. Ona bo prav gotovo v galeriji ali v najinem stanovanju v Brookovi ulici 65. Da bi lahko brez večjih težav obesili

Delailla, vam sporočam tole: pričakujem, da me bo skušal ubiti pri nekem zapuščenem kamnolomu blizu vasi Crabtree v Norfolk. Toda storil sem nekatere ukrepe, da bi ne mogli nikdar prebrati te izjave, če bodo ti ukrepi uspešni. Če jo boste prebrali, bo to pomenilo, da mi je spodletelo. Razumem, da ne morem od vas ničesar zahtevati, toda silno bom razočaran in nemirno in nelagodno bom počival v svojem grobu, če se vam ne bo posrečilo izročiti Delailla in njegovih pajdavev krvniku. Prijetno bi bilo pomisliti, da boste opustili njegovo čudovito mlado ljubico, toda pravici je treba zadostiti in tako si tudi njo predstavljam, kako visi s krvnikovo vrvo okrog svojega ljubkega vratu.

Na svidenje, gospóda. Ko boste ujeli Delailla, mu sporočite moje pozdrave in mu želite srečno pot na popotovanju, ki ga bom jaz tedaj že zaključil.

Henri Dupont

Keen je vstal.

»Ali je ta Fleur Marchandova v galeriji?«

»Tako bomo vedeli,« je odvrnil Frayne. Nekaj trenutkov je govoril po telefonu, nekaj minut kasneje pa je telefon zazvonil. Frayne je pazljivo poslušal.

»Ne,« je odgovoril na vprašanje, zastavljeno pred nekaj minutami.

»Pojdiva,« je rekel Keen. »V Brookovo ulico 65 greva. Upajmo, da bomo še pravočasno prispeli.«

Chautandovo stanovanje je bilo prazno. Brž sta ga pregledala. V eni postelji je nekdo spal. Odeje in posteljnina je bila razmetana po tleh. En stol je bil prevrnjen, omare odprte, obleka pa je prav tako ležala na tleh.

»Kam pa zdaj?« je vprašal Frayne.

»Na postajo Victoria. Skrinja je bila gotovo izročena minulo noč, potem ko so se odpeljali v Norfolk.«

Po razgovoru s postajnim načelnikom sta Frayne in Keen odšla v garderobo. Pregledala sta številno prtljago, izročeno minulo noč po enajsti uri.

»Lahko bi hitro dobili pooblastilo, da lahko odpremo prtljago, toda za to bi potrebovali pol ure.«

»Vseh teh skrinj ni treba odpreti,« je rekel Keen. »V galeriji je malone prav takšna skrinja.«

Pet minut kasneje so skrinjo našli in odnesli v pisarno postajnega načelnika. Frayne je zahteval železno palico, da bi skrinjo odprl.

»Ne! Pokličimo raje ključavničarja,« je rekel Keen.

»Zakaj bi trtili čas?«

»Ne bova ga trtila. Ujeli ga bomo s to skrinjo in zato ne želim, da bi Dumetrius opazil, da je kdo skrinjo že odprl.«

Uro kasneje je bila skrinja spet na polici na istem mestu, kakor prej. Pet ljudi je stražilo na postaji Victoria dohode v garderobo. Oklopní avtomobil je pripeljal in spet odpeljal. Uslužbenici v garderobi so dobili navodila, pred postajo Victoria pa so na raznih krajih stali štirje na videz povsem navadni avtomobili, toda v njih so bili detektivki Scotland Yarda, avtomobili pa so bili opremljeni z najsodobnejšimi radijskimi napravami.

Poldruho uro kasneje je bil Keen v Chautandovi galeriji in naposled se je vrnil v hišo z gotskim pročeljem.

»Kaj bomo zdaj počeli?« je vprašal Coutts.

»Čakali bomo. Dumetrius želi po vsej sili dobiti tisti zaklad. Naj gre na postajo in ga vzame.«

UMETNOST IN SPRETNOST

(Droben zapisek o rogaških steklarjih)

Marikat so imeli v mislih ustanoviti rogaške steklarne, ko je nekdanja steklarna v Zagorju prenehala delovati. Pomeni zmiranje v odročnem kraju, poceni delovna sila, kjer se ni moglo znebiti odpadnih odpadkov, ki so jih prinesli v bližino doma, od koder so jih odpeljali v mesto. Tako so prišli pred tridesetimi leti, ko so tovarno začeli graditi, iz Zagorja pa so se preselili v bližino, kjer so imeli delavci iz bližnje in daljne okolice možnost, da se zaposlijo v bližini doma in drugi se dobro vedo poravnati, kako se je vse naokrog, kjer so danes dandanes tovarniško poslovanje, zelo močvirje.

Tovarna se je zlasti razširila pred kakimi štiri leti, ko so proizvodnjo podvojili in začeli zadovoljevati večje potrebe domačega, predvsem pa tujega tržišča. Kajti večidel njihovih izdelkov, težke kristaline vaze, pečelniki, razni brušeni servisi in drugi predmeti iz brušenega kristala in silikanskega stekla, stoji kot okras v markizinem stanovanju v Avstriji, Švici, Angliji, nemški, Južni Afriki, Čilu ter na Bliznjem in Daljnem vzhodu. Najzanimivejša oddelka v tovarni sta oddelki, kjer vrolo steklo razpuhujejo pa na oddelek, kjer steklo orušijo. Pred vsakimi razgretti peči se gnetejo steklopihali. Na »fajlo«, ki imenujejo kak meter dolgo cev z

javnejo razbeleženo steklo, ki ga nato spretno razpibejo, nakar ga se modelirajo na posebnem lesenem modelu. Dokončno obliko da nato predmetu mojster. Tako dela vsaka skupnica s svojim mojstrom drugačne predmete: ta kozarce, druga steklenice, tretja vaze in tako dalje. Velik vrvež in »presek« ​​lahko samo občuduje, kako spretno je delo organizirano da na tako majhnem prostoru ne pride do nesreče z vrelim steklom. Prav tako, če se ne bolj zanimavo je v oddelku za brušenje. Tu ni takega vrveža. Vsak brusilec sedi ob oknu pri svojem brusu in vrezuje vzorček v vazo, kozarce, steklenico... Kako je moč s tako natančnostjo vrezati v krhko steklo čipkast vzorček! Kdo je dal tem ljudem smisel za umetnost in lepoto? Kdo jim je dal mirno roko, ki vreže v kdo ve koliko steklenih predmetov vzorček, ne da bi ga prejšnji naznačili. Dve, tri točke, to je vse. Potem pa le še smisel za lepoto, oko, ki zna prepoznati razdaljo in mirna roka, ki vodi z največjo zanesljivostjo in tudi z občudljivo naglico dragoceno kristalno steklo po vrtečem se brusilnem kamnu.

PISMO IZ SPITALICA

Še zmeraj svetimo s treskami

Spitalič pri Slov. Konjicah je gotov kraj, obsegajoč vasi Stare in Gorje, Siemene, Sojek, Kamna gorica, Kmeti vrh, Škedenj in Kraberč. Spitalič kmetije in zaselki po pobočjih gore, Siemene in Dramelj, so po svoji naravi za dobro znani borcem v slovenski odreda in posebno XIII. konjarskega odreda. Na spitaliču je nekdanje »Mirka Bračiča«, ki so jih mnogokrat sprejeli v svoje okrilje.

kakor tudi iz Češnjice na Sojek in sta že v obeh teh krajih postavljena transformatorja, nimajo pa sredstev za zico ter že zaradi tega stojijo vsa dela skoraj dve leti. Prav s tem, da bi pristojni faktorji lahko pripomogli k elektrifikaciji kraja, bi napravili mnogo za gospodarski, kulturni in politični razvoj tega kraja, ki je med NOB doprinesel velike žrtve. Ljudje so voljni delati, vendar se nekateri že kar bojijo, da bodo morali še dolgo čakati, da jim bo zasvetila elektrika. Velika večina jih pa je upa, da bodo pristojni z razumevanjem podprli stvar ljudi v tem zakotnem, še vedno od sveta in dogajanja odrezanem kraju. Da so voljni delati, je dokaz popolnoma obnovljena, med vojnjo požgana šola, pri kateri so delali več kot deset tisoč ur Spitaličan.

Na vsem tem področju, ki ima približno 700 prebivalcev, obsega pa približno 10 kvadratnih kilometrov, je verjetno moč zabeležiti bolj malo napredka. V dokaz samega nekaj postojov: Na vsem območju navedenih krajev je samo trikotna osnovna šola Spitalič.

Četrty mladinski koncert Slovenske filharmonije

V izpolnjevanju svojega letošnjega programa popoldanskih koncertov za mladino gimnazij in učiteljskega je Slovenska filharmonija priredila 30. in 31. januarja, 2. in 3. februarja v Ljubljani četrty mladinski koncert s sodelovanjem orkestra Slovenske filharmonije pod vodstvom dirigenta Zvonimira Cigičiča in pianistke Zdenke Lukeč-Carjeve.

lovečeren spored pred publiko. Pianistka Zdenka Lukeč-Car je po prvi, še nekam negotovi izvedbi pokazala, da je tehnično dorasla svojih nalogi, je v idanila v igro tudi na pristen način tisto osnovno razpoloženje toplega čustvenega zanosa, ki obvlada vsa skladba. Govorne uvode k točkam je prispeval Janko Grlic. Pri zadnji repriji je orkester baje (redkosti) na koncu sam aplaudiral dirigenta.

Z ljubljanske nezgodne postaje

Prezila Krizman, upokojenka iz Ljubljane, je padla in si zlomila levo roko v zapetju. Franje Voljč, 60-letni upokojenec iz Ljubljane, je padel z lestve in si zlomil desno roko. Pri drsanju je padel trgovski poslovodja Jože Kavčič in si zlomil desno roko v zapetju. 15-letni zidarski vajenec Franje Kapnik iz Vini je padel pod kolo in si zlomil desno roko. Materna Marija Dodočar iz Senečnega si je pri padcu zlomila levi gleženj. Na cesti je padla in si zlomila desno roko v zapetju 67-letna upokojenka Marija Perpar iz Polja. Fanič Tratar, 3-letna hčerka čevljarja iz Ljubljane, si je pri padcu zlomila levo roko. 50-letni kmet Janez Štrepčič iz Zabnice je imel obravko pri padcu, ki ga je bremel in mu zlomil desno roko.

Omrlji so v Ljubljani

Jolko Rutar, sin zidarja, Linhartova 28. Pogreb bo danes ob 14.30. Vlado Purič. Pogreb bo danes ob 15.30.

Dirigent je prišel za to priliko kot gost iz Subotice, kjer je stopil v tej sezoni namesto dirigenta Filharmonije in direktorja glasbene šole. Na sporedu je imel malo znano Bizetovo »Malo suito« ​​v petih kratkih stavkih, Rimskega-Korsakovega enostavnega klavirski koncert in svojo lastno skladbo, finale iz prve simfonije. Spored se je zdel kratkočasen in za priliko mladinskega koncerta dobro sestavljen, a to ni bilo zgolj zato, ker je bil red kratke, temveč ker je bil predvsem od dirigenta tudi interpretiran živo in izrazito. Izvedba gotovo ni bila vseh štrikrat enako dobra — kaj takega je pri mladinskem koncertu že zaradi avditorija, ki je večših precej nemiren, težko pričakovati; toda dirigent in pianistka sta, sodeč po dveh izvedbah, ki sem jih slišal, dala vsakokrat vse iz sebe in se nista štedila. Pojmovala sta tehtnost svoje naloge in bila navdušena od nje. Tako sta obvarovala tudi orkester, da ni zapadel v popoldansko brezbržnost in izprežnost, za kar je sicer vsaj večših gotovo bila nevarnost. To je konec koncev prav gotovo šutila tudi mladina, da se šutila bolj priklenjena na koncertno dogajanje. Po tej strani je bilo to, če ne še vzoren, pa vsaj eden od najboljših mladinskih koncertov.

Slovenski književniki med rudarsko mladino

Trbovelje, 6. febr. V soboto zvečer so rudarsko mladino, ki se v rudarsko-industrijski šoli v Trboveljah vzgaja v bodoča rudarje, obiskali književniki France Bevk, Tone Seliskar, Mile Klopič, Ferdo Godina in Cene Vipolnšek. V internatski dvorani, kjer se je zbralo okoli 150 rudarskih učencev, so književniki brali iz svojih literarnih del. Nadvse prisrčen odmev, ki so ga v mladih poslušalcih vzbudili z odloki iz svojih literarnih del, se je še bolj posilobil po končanem literarnem večeru, ko so se književniki dalj časa zadržali med mladimi rudarji.

Karambol v ovinku

Po republiški cesti iz Kočevja proti Ljubljani je vozil pred dnevi z osebnim avtomobilom poklicni voznik Anton Domenik. Med vožnjo je bil premalo pazljiv in je vozil bolj po sredni cesti, tako tudi v klanec, pri naselju Ložine, kjer je opazil v ovinku ceste nasproti vozeči osebnim avtomobil, s katerim je upravljal prav tako poklicni šofer Adolf Saksida. Pred srečanjem je voznik Domenik zgubil prisotnost duha in verjetno zato tudi ni pravočasno zavrl vozila, kar bi sicer lahko storil. V naslednjem trenutku je prišlo do trčenja med obema voziloma. Človeških žrtve pri karambolu ni bilo, le na obeh osebnih avtomobilih je nastalo za okrog 80.000 dinarjev škode.

Vsem znanec, prijatelj in sotrpinkam iz Ravensbrücka, Auschwitza sporočamo, da je umrla mama

Frančiška Ambrožič

mati štirih padlih sinov iz Hrušice pri Jesenicah

Pogreb drage pokojnice bo v sredo, 8. februarja 1956, ob 16. uri na jeseniško pokopališče.

Hrušica pri Jesenicah, 6. februarja 1956.

Zaluzoče hčerke: Angela, Francka, Julka, Matilda, Dragica z družinami, vnuki, snahe ter ostalo sorodstvo

Občinski odbor Socialistične zveze in občinski odbor ZB Jesenice sporočajo vsem borcem in aktivistom žalostno vest, da je umrla

Frančiška Ambrožič

iz Hrušice, v 75. letu starosti

Je nosilka odklikovanj in Reda zaslug za narod

Pogreb bo v sredo, dne 8. februarja 1956, ob 16. uri iz Hrušice na Jesenice.

Občinski odbor SZDL in Občinski odbor ZB Jesenice

DNEVNE VESTI

ZA NOVINARSKI PLES, dne 11. februarja v vseh prostorih Uniona (razen Rožic in kleti) je na razpolago le še nekaj vstopnic v prostorih Novinarskega društva, Gosposka 12. Na **NOVINARSKEM PLESU** bodo igrali trije priznani plesni orkestri, za presenečenje pa so poskrbela naša znana podjetja, med njimi:

- SADNO-LIKERSKI KOMBINAT »FRUCTAL«
- TOVARNA NOGAVIC »POLZELA«
- TOVARNA ILIRIJA IN NJEN KOZMETIČNI SALON »NARTA«
- LESNO INDUSTRIJSKO PODJETJE LJUBLJANA, KARTONAZNA TOVARNA LJUBLJANA.
- TOVARNA KEKSOV, BONBONOV IN ČOKOLADE »SUMI«
- »ARANŽER«, ATELJE ZA REKLAMO IN DEKORACIJO F. MERJASEC,
- MESTNA VRTNARIJA, LJUBLJANA.

Ne pozabite na pustno soboto — **NOVINARSKI PLES!** Obveščamo starše bolnih otrok v starosti od 2. do 14. leta, ki prihajajo na Otroško kliniko zaradi sprejema, in vse terenske zdravniko-pediatre, ki pošiljajo bolne otroke za sprejem, da bo od dne 7. februarja dalje do 20. marca 1956 sprejem zaradi seilitve oddelka C v nove prostore na Vrazovem trgu omejen. Zato prosimo, da se omejitve na zelo nujne primere.

Razstava Inkunabul Narodne in univerzitetne knjižnice za proslavo Prešernovega dne. Odprta od 8. do 18. februarja od 10-12 in od 16-18 (v nedeljo od 10-12). Vstop prost.

Pododbor Zdrženja rezervnih oficirjev »Oskar Kovačič«, Stara Ljubljana-Prule vabi vse rezervne oficirje tega terena na občni zbor, ki bo v četrtek, 9. t. m. ob 17 v dvorani na Starem trgu 34.

ZAHTEVAJ PRI SVOJEM TRGOVCU »CISTEN« ZANESLJIVO CISTILNO SREDSTVO ZA CISTENJE MADEŽEV!

»Jela« kopalna sol ima čudovit učinek na tvoje telo. Krepi živce, desinficira in kakor prerojen si po kopeli z »Jela« soljo.

CONCERTI

V petek, 10. februarja, simfonični koncert za rumeni abonma. Brahms, IV. simfonija; Paganini. Koncert za violino in orkester št. 1; Svara, Vizija — kantata za sopran, zbor in orkester. Izvajajo Ruggero Ricci (Italija), Nada Vidmarjeva, Samo Šmerkolj, zbor in orkester Slovenske filharmonije. Dirigent dr. Danilo Svara. — Vstopnice so razprodane.

PREDAVANJA

Prirodoslovno društvo vabi na predavanje univ. prof. dr. ing. Lujza Sukijeta: Plazovi. Z diapozitivi. — Predavanje bo danes ob 20. uri v prirodoslovni predavalnici na Univerzi, vhod iz Gosposke ulice.

GLEDALIŠČA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE DRAMA
Torek, 7. febr. ob 20: Wilder: »Naše mesto«. Abonma E.
Sreda, 8. febr. ob 15: Pavel Golia: »Jurčič«. Zaključena predstava za Novo mesto.
Torek, 7. febr. ob 20: Wilder: »Naše mesto«. Abonma K.
Četrtek, 9. febr. ob 20: Shakespeare: »Henrik IV.« Abonma B. (Falstaff — Janez Cesar).

OPERA

Torek, 7. febr. ob 19.30: Wolf-Ferrari: »Strije grobiljan«. Abonma red H. Sreda, 8. febr. ob 19.30: Bales: Kogan-Semenov: Amazonke; Mozart: Les petits riens; Lhotka: Balada; Borodin: Polovski ples. Abonma G. Četrtek, 9. febr. ob 19.30: Mozart: »Figarova svatba«. Abonma red A. Petek, 10. febr. ob 19.30: Lindpaintner: »Danina«. Abonma red Petek popoldanski.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaja
Torek, 7. febr. ob 20: Matej Bor: »Vesolje v akvariju«. — Abonma LMS II.
Sreda, 8. febr. ob 20: Matej Bor: »Vesolje v akvariju«. — Abonma LMS II.
Petek, 10. febr. ob 20: Matej Bor: »Vesolje v akvariju«. — Abonma TSS.
Sobota, 11. febr. ob 20: Gogolj: »Zemljevid«. Izven.

SENTJAKORSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Mestni dom
Sreda, 8. febr. ob 20: G. Senčić: »Loharim in Lubezen«, veselogra. Izven.
Sobota, 11. febr. ob 20: »Uspavanka«, veselogra. Izven.
Nedelja, 12. febr. ob 15.30: Goerner: »Penelka«, pravilna igra. Popoldanska predstava.
ob 20: »Uspavanka«, veselogra. — Večerna predstava. Izven.
Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje tel. št. 32-860.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Marionete
Levstikov (Sentjakovski) trg
Četrtek, 9. febr. ob 17: Kuret: »Obuti mačke«.
Sobota, 11. febr. ob 17: Pengov-Simončič: »Zlata ribica«. — Zvezdica Zaspanska.
Nedelja, 12. febr. ob 11: Miličinski: »Zvezdica zaspanska«.

Ročne tute Resljeva cesta 28
Nedelja, 11. febr. ob 17: Miličinski: »Tri čudne zgodbe«. Prodaja vstopnic za obe gledališki in vse predstave od srede dalje v Upravi Mestnega lutkovnega gledališča, Resljeva cesta 28, telefon 39-200 in pol ure pred predstavo pri gledališki blaginji.

KINO »UNION«

Premiera amer. barvnega filma
Ukročena trmoglavka
Tednik: Filmske novosti št. 5. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Kathryn Grayson in Howard Keel. Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje.

KINO »SLOGA«: Angleški film: »Vitez iz Ipenke«. Tednik samo pri zadnjih dveh predstavah. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. V glavni vlogi: Margaret Lockwood in Jerry Desmond. Dances zadnjkrat.

KINO »VIC«: Ameriški barvni film: »Mostišče«. Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Tony Curtis in Mary Murphy. — V soboto, 11. febr. ob 22 premiera: »Bistre glavce«. V glavni vlogi Stan Laurel in Oliver Hardi.
Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30-11 in od 14 dalje, za matinejo pa od 9 dalje.

KINO »ŠIŠKA«

Ameriški barvni film
»Cimarronska roža«
Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

VESTI IZ KRANJA

Sreda, 8. febr. ob 20: »Velika beseda« ob 90-letnici ustanovitve Citalnice Kranjske in v Prešernov spomin. Premiera. Red premierski in izven.
Četrtek, 9. febr. ob 18 za šole in gimnazije, ob 20 izven: »Neiztrohnjeno srce«, kulturna prireditev v spomin 107-letnice smrti dr. Franceta Prešerna. Za šole.
Petek, 10. febr. ob 20: »Velika beseda« ob 90-letnici ustanovitve Citalnice Kranjske in v Prešernov spomin. Izven.
Sobota, 11. febr. ob 16: »Neiztrohnjeno srce«, kulturna prireditev v spomin 107-letnice smrti dr. Franceta Prešerna. Za šole.
Nedelja, 12. febr. ob 16: Vasja Ocvirk: »Tretje ležišče«. Izven in za podež.

VESTI Z JESENIC

Zdravniška dežurna služba
Zdravniško dežurno službo na Jesenicah ima dr. Breda Setina, Tavčarjeva ulica 11.

RADIO LJUBLJANA

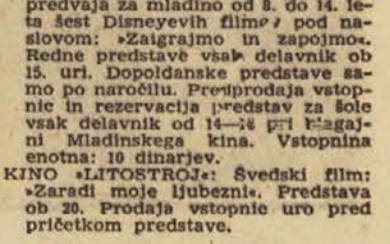
Spored za torek, 7. februarja.
Poročila: 5.45, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.
5.00-6.20 Dobro jutro, dragi poslušalci! — 6.20 Naš predlog za vaš je dilnik — 6.25 Reklame — 6.30 Prijateljstvo popevke — 7.10-7.20 Zabuvalni zvoki — 11.00 Radijski kolektor — 11.05 Gospodinjinski nasveti — 11.15 Mali koncert — 11.45 Cicibanom — dober dan! — 12.00 Slovenske narodne pesmi — 12.30 Knečka univerza — Ing. Jakob Ferjan: Kako izboljšati revo prašičev — 12.40 Kratak orkestralni spored — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.30 Od melodije do melodije — 14.20 Pionirski kotiček — 14.35 Zeleni ste — poslušalci! — 15.15 Kvarter Mojmir Sepeta — 15.30 Športni tednik — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Tedenški notranje-politični pregled — 20.10 Domače prsimi in navepi — 20.30 Radijska igra — Diekens: Veliko pričakovanje — 21.30 Solistične skladbe jugoslovanških skladateljev — 22.15-23.00 Zaplešimo se UKV program: Nočni koncerti — 23.00-24.00 Oddaja za tuljino, na valu 377.1 m (prenos iz Zagreba)

KINO »KOMUNA«

Italijanski barvni film
»Turek Napolitanec«
Tednik: Filmske novosti št. 5. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Toto in Isa Barzizza. Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje.

KINO »SOCA«: Jugoslov. kinoteka predvaja sovjetski film: »Capo«ev. Predstave ob 16, 18 in 20.
Prodaja vstopnic samo od 14 dalje.
MLADINSKI KINO L.M. Kotrkova 8, predvaja za mladino od 8. do 14. leta šest Disneyevih filmov pod naslovom: »Zaigramo in zapojmo«. Redne predstave vsak delavnik ob 15. uri. Popoldanske predstave samo po naročilu. Predprodaja vstopnic in rezervacija predstav za šole vsak delavnik od 14-16 pri »Krajini Mladinskega kina«. Vstopnina enotna: 10 dinarjev.
KINO »LITOSTROJ«: Švedski film: »Zaradi moje ljubezni«. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

KINO »TRIGLAV«

Ameriški barvni film
»Scaramouche«
V glavni vlogi Stewart Granger in Eleanor Parker. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

MARIBORSKE VESTI

DEŽURNA LEKARNA
Torek, dne 7. februarja: lekarna »Planinka«, Glavni trg 20.
Sreda, dne 8. februarja: lekarna »Pri gradu«, Partizanska cesta 1.

CELJSKE VESTI

CELJSKO GLEDALIŠČE
Torek, 7. febr. ob 15.30: M. Mikeln: »Atomske bombe ni več«. Zaključena predstava za II. gimnazijo.
Sreda, 8. febr. ob 19.30: G. Axelrod: »Sedem let skomin«. Gostovanje v Zalcu.
Četrtek, 9. febr. ob 15: R. Marinkovič: »Glorija«. III. srednješolski abonma.
Petek, 10. febr. ob 15 in 20: R. Marinkovič: »Glorija«. — Gostovanje v Ljubljani.
Sobota, 11. febr. ob 15.30: M. Mikeln: »Atomske bombe ni več«. Zaključena predstava za I. gimnazijo.
Nedelja, 12. febr. ob 15.30: M. Mikeln: »Atomske bombe ni več«. Izven.

VESTI IZ TRBOVELJ

O potovanju po Ameriki bo za ponedeljek ob 17. uri v Domu SZDL predvaja član Republiškega sveta sindikator Slovenije tov. Jože Plešnik. Predavanja je iz cikla izobraževalnih in vzgojnih predavanj, ki jih vsak prvi in tretji ponedeljek v mesecu prireda občinski odbor SZDL.
O izverju rezilije bo v četrtek 9. t. m. ob 18. govornik v dvorani Doma »Svobode II.« predsednik Zveze »Svobode in prostetnih družtev« tov. Ivan Regent.
Rezervni oficerji v Trboveljah imajo 9. t. m. ob 17. v svojih klubskih prostorih zanimivo predavanje »O novi pehotni oborožitvi«.

VESTI IZ PTUJA

Zdravniška dežurna služba: Vsek dan od 16. do 1. jutraj, in sicer vse parne dneve v mesecu dr. Matko Murgo. Bežikovska 8. v neparnih dneh od dr. Franc Rakuš Ormoška c. 24.

DROBNI OGLASI

PREKLIC. Preključujem in obžalujem vse javitve, ki sem jih izrekel tov. Ivanu Zupanu, Stanko Zibert, Breg št. 3.

Čedalje višje stolpe grade

Gradbeni inženirji že razmišljajo o stolpih, visokih nad 1000 m

Belgijci nameravajo v Bruslju zgraditi visok stolp, dvakrat višji od Eifflovega. Temelj stola bo v premeru 100 m. Na vrhu stola bodo antene. Na sliki maketa te zgradbe

Najvišje zgradbe, kar jih je zdaj na svetu, so televizijski stolpi. Kakor tenke igle iz jeklenih cevi ali betona stoje na prostem ne zato, ker so jih hoteli gradbeni mojstri zgraditi tako visoko v lovu za rekordom, marveč ker morajo biti tako visoki. Najvišji televizijski stolp imajo zdaj v mestu Montgomery v severnoameriški državi Alabami. Visok je 562 m. V prihodnjih letih pa bodo zgradili še višje televizijske in druge stolpe. O enem stolpu, ki ga bodo zgradili za svetovno razstavo v Bruslju, smo že poročali. Visok bo 635 m. Gradbeni inženirji pa že razmišljajo o stolpih, visokih nad 1000 m. Tako visoke televizijske stolpe zahtevajo posebni razlogi. Aparat za sprejemanje slik mora biti v ustreznem razmerju z oddajno anteno. Čim višji je televizijski stolp, tem več televizijskih aparatov lahko posreduje gledalcem slike. Na ravnem imajo 300 m visoki stolpi 60 km široko področje, 480 m visoki pa samo 100 km. Dokler niso leta 1889 zgradili Eifflovega stola v Parizu, najvišja poslopja na svetu niso bila namenjena nobenemu posvetnemu cilju. Tri najvišja in najpomembnejša so bila dotlej: leta 2400 pred našim štetjem zgrajena Keopsova piramida, visoka 146 m, leta 1520 zgrajena cerkev sv. Petra v Rimu, visoka 142 m in zvonik katedrale v Ulmu, visok 161 m. Celo Eiffel ni imel s svojim stolpom pred očmi nobenega konkretnega cilja. Hotel je samo pokazati, kaj zmore takratna tehnika. Sele ameriški nebotičniki v naših časih so imeli gospodarske cilje. V velikih ameriških mestih so gradbene pare cele silno drage in zato grade tam nebotičnike. Se pred nekaj leti je bil najvišji leta 1931 zgrajeni 102 nadstropni Empire State Building v New Yorku, visok 380 m. Docela nov razvoj pa vidimo zdaj pri betonskih stolpih. Prvi

mu cilju. Tri najvišja in najpomembnejša so bila dotlej: leta 2400 pred našim štetjem zgrajena Keopsova piramida, visoka 146 m, leta 1520 zgrajena cerkev sv. Petra v Rimu, visoka 142 m in zvonik katedrale v Ulmu, visok 161 m. Celo Eiffel ni imel s svojim stolpom pred očmi nobenega konkretnega cilja. Hotel je samo pokazati, kaj zmore takratna tehnika. Sele ameriški nebotičniki v naših časih so imeli gospodarske cilje. V velikih ameriških mestih so gradbene pare cele silno drage in zato grade tam nebotičnike. Se pred nekaj leti je bil najvišji leta 1931 zgrajeni 102 nadstropni Empire State Building v New Yorku, visok 380 m. Docela nov razvoj pa vidimo zdaj pri betonskih stolpih. Prvi

mu cilju. Tri najvišja in najpomembnejša so bila dotlej: leta 2400 pred našim štetjem zgrajena Keopsova piramida, visoka 146 m, leta 1520 zgrajena cerkev sv. Petra v Rimu, visoka 142 m in zvonik katedrale v Ulmu, visok 161 m. Celo Eiffel ni imel s svojim stolpom pred očmi nobenega konkretnega cilja. Hotel je samo pokazati, kaj zmore takratna tehnika. Sele ameriški nebotičniki v naših časih so imeli gospodarske cilje. V velikih ameriških mestih so gradbene pare cele silno drage in zato grade tam nebotičnike. Se pred nekaj leti je bil najvišji leta 1931 zgrajeni 102 nadstropni Empire State Building v New Yorku, visok 380 m. Docela nov razvoj pa vidimo zdaj pri betonskih stolpih. Prvi

Drobne ZANIMIVOSTI

UPORABA ATOMSKEGA ZARČENJA ZA PROUCEVANJE CLOVESKEGA SRCA

Združjenje bojevnikov ZDA je v svoji bolnišnici v Bronxu v New Yorku odkril nov in neagel način, da z atomskim zarčanjem ugotove tripanje človeškega srca in krvni obtok. Novi način bo zamenjal sedanji, po katerem uporabljajo barvanje. Po novem načinu vbrizgajo v bolnikov krvni obtok neznatno količino radioaktivne snovi. Po tem napeljejo kri iz bolnikove arterije v posebno konstruiran Geigerški števec in pogledajo na platno osciloskopa, kakšni so znaki.

MOCNA STEKLENA POSODA ZA GOSTINSTVO

Neka angleška tvrdka je začela izdelovati novo vrsto stekla, ki bo gostinskim podjetjem zelo dobrodošlo. O njem izdelovalci trdijo, da je dva-do trikrat močnejše od vseh drugih vrst stekla. S skodelico iz novega stekla lahko udarimo po keramični skodelici, pa se ne razbije. Na skodelicah in krožnikih iz novega stekla se tudi bakterije ne držijo, ker v njih ni dovolj razpok. Po sebo važno pa je pri tem, da lahko posodo iz novega stekla vsak čas umijemo tako temeljito, da ne ostane na njej niti najmanjšega sleda prahu ali nesnage. Običajni kavarniški krožnik posujemo s fluorescenčnim prahom, potem pa ga obrisemo. Prah je neviden, dokler krožnik ni izpostavljen vplivu ultravijoličnih žarkov. Tedaj vidimo prah v drobnih praskah in razpokah. Bakterije ostanejo na krožniku tudi po umivanju. Krožnik iz novega stekla pa ostane docela čist tudi potem, ko ga posujemo s fluorescenčnim prahom in obrisemo, ker v njem ni nobenih razpok.

Angleško društvo za varstvo ptic je pred kratkim opravilo koristno delo, ko je rešilo pred gotovim poginom večje število labodov. Le-ti so na Temzi zašli v vodo, pokrito z oljem, ki jim je zalepilo perutnice. Pravočasna intervencija jih je rešila. Na sliki vidimo člane Društva, ki skrbno čistijo uboge živali.

Angleži imajo novo sredstvo PROTI OTROŠKI PARALIZI

Minister za zdravstvo Velike Britanije je pred kratkim sporočil, da Angleži razpolagajo z novim cepivom proti otroški paralizi — »najboljšim na svetu«.

Angleži upajo, da bodo lahko s tem cepivom cepili nad 500.000 otrok od januarja do junija. Številka 500.000 pa pomeni samo eno desetino otrok po vsej Britaniji, ki so v dobi, najbolj sprejemljivi

za otroško paralizo. Toda oskrba s tem češnjevordnim cepivom je trenutno še omejena. Zato bo od januarja do junija moč cepiti

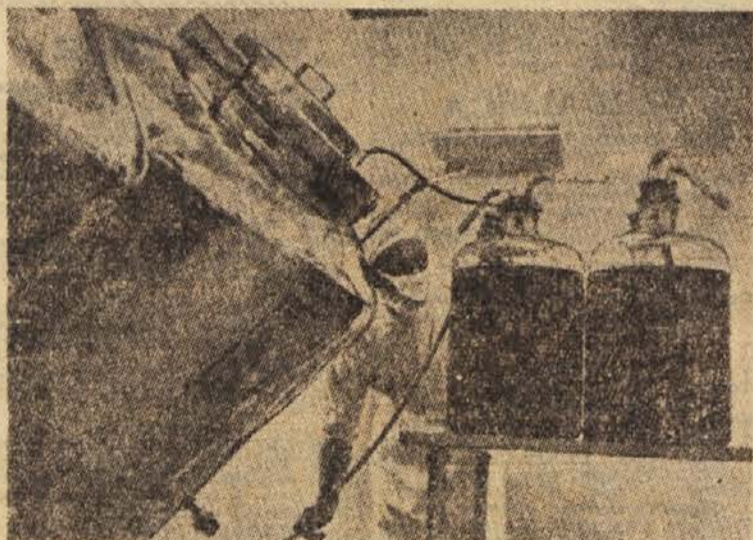
Letalo brez kril

Na nedavni konferenci angleških inženirjev, strokovnjakov za letalsko industrijo, je bilo v nekem referatu rečeno, da ni izključeno, da letala bodočnosti sploh ne bodo imela kril. Razen tega bodo spojine titana ali pa zelo trdo jeklo pri graditvi letal najbrž zamenjale lahke spojine. Angleški strokovnjaki so prišli do sklepa, da bodo lahko krila letal čedalje tanjša in krajša, dokler potreba po njih sploh ne bo odpadla.

NAD POL MILLJONA OTROK BO CEPLJENIH MED JANUARJEM IN FEBRUARJEM

samo otroke tiste starosti, ki so najbolj dovzetni za to bolezen, hkrati pa napraviti načrt za cepljenje še ostalih. Cepljenje bo prostovoljno pod nadzorstvom angleške zdravstvene službe, organizirale pa ga bodo lokalne oblasti, ki so zadolžene narediti razpored in določiti otroke, ki pridejo v poštev, ali same ali pa na prošnjo staršev.

Seveda pa ni zagotovljeno, da cepljena oseba ne bo mogla ob posebnih okoliščinah dobiti otroške paralize, toda vseeno bo cepivo nudilo dovolj gotovo zaščito. Vsekakor pa Angleži upajo, da bodo lahko v teku časa s svojo proizvodnjo zadovoljili domače potrebe in ne bodo več odvisni od uvoza.

Iz steklenih posod se cepivo pretaka v posebne kotle, iz katerih po mešanju dobe novo angleško cepivo proti otroški paralizi

NA KRATKO

Vprašanje: Ali je cepivo na razpolago vsem?

Odgovor: Ne takoj. Cepivo je zaenkrat rezervirano za otroke rojene leta 1947 do 1954.

Vprašanje: Ali se cepivo lahko dobi pri zdravnikih?

Odgovor: Ne še. Starši morajo svoje otroke za cepljenje prijaviti lokalnim zdravstvenim organom.

Vprašanje: Kakšen je postopek pri cepljenju?

Odgovor: Dve injekciji kot običajno v roko in v ne manj kot tritedenskem presledku. Eventuelno še tretja.

Vprašanje: Koliko časa traja zaščitna doba?

Odgovor: Zdravniki še niso sigurni.

Vprašanje: Pa je to gotova zaščita proti otroški paralizi?

Odgovor: Ne. Nekateri otroci lahko še dobe to bolezen, vendar je njena moč zelo, zelo zmanjšana. Sicer pa vse lahko pove samo praksa.

BOJ proti AMERIŠKEMU PODZEMLJU

Od uličnega stražnika do prvega meščana New Yorka

Nastop W. O'Dwighera, priseljence, ki se je povzpел od uličnega stražnika do župana velikega mesta, je eno izmed dramatičnih poglavij zasliševanja pred senatnim odborom. Veleposlanik O'Dwigher je na poziv odbora prišel iz Mehike, da bi odgovoril na vprašanja o mnogih stvareh, med drugim tudi o tem, kako da kot oblastni tožilec ni mogel zbrati gradiva proti Albertu Anastaziju, enemu izmed glavnih predstavnikov »Društva za uboje«, kakor tudi o svojem obisku pri Franku Costellu v decembru 1942. leta. O'Dwigher je trdil, da je prišlo do tega obiska, ko je skušal kot polkovnik ameriškega letalstva odkriti Costellove zveze z nekim vojnim izsiljevalcem. Bilo je golo naključje, je rekel, da so bili med ostalimi gosti v Costellovem stanovanju tudi bivši član Kongresa in takratni vodja »Temenija Halla« (Demokratska organizacija newyorške oblasti) M. Kennedy, tajnik Temenija B. Stand in zastopnik A. Savarez, eden izmed precejšnjega števila sodnikov, s katerimi se je bil Co-

stello pobratil, in neki I. Sherman, ki so ga člani odbora opisali kot intimnega prijatelja Costella in O'Dwighera in o katerem je bilo v poročilu senatnega odbora rečeno: »Znani kvartopirec in izsiljevalcev pajdaš. Vzlic O'Dwigherovemu prizadevanju, da bi navzočnost Kennedyja in ostalih funkcionarjev »Temenija« prikazal kot naključje, je njegov pajdaš Moran izjavil, da je prišel Kennedyja, naj organizira za njegovega šefa (O'Dwighera) sestaneke s Costellom.

»Društvo za uboje«

O'Dwighera so v zvezi z načinom, kako je kot javni tožilec vodil preiskavo proti splošno znani organizaciji za uboje, temeljito zaslišali. Zaslišali so ga tudi o dogodivščinah v njegovi karieri, o kateri je neki senator rekel, da je »do neba šmrdeča umazanija«. Trdo so prijeli tudi Franca Bolza, ki ga je bil O'Dwigher kot javni tožilec določil za svojega glavnega preiskovalnega organa in pozneje, ko je postal župan, za sedmega pomočnika policijskega komisarja. Glavna točka razprave je bila: ali sta O'Dwigher in Bolz napačno zasledovala vso to zadevo in tako omogočila Albertu Anastaziju, kolovodji organizacije za uboje, da se je ognil zasledovanju in kazni.

»Društvo za uboje«, ki so ga sami tolovaji imenovali »Kombinacija«, je bilo zločinska organizacija pod čvrstim vodstvom, odgovorna po mnenju preiskovalnih organov za smrti 120 do 150 ljudi, ki jih je pobila v letih 1930 in 1940. Anastazija so javno obdolžili, da je v »Društvo za uboje« neposredno zadolžen za delovanje odseka za likvidacije in da brez njegove odobritve ni bilo moč storiti nobenega uboja. Slišati je bilo tudi obdolžitve, da je eden glavnih kolovodij »kombinacije« John Adonis.

Skrivnostno »skakanje« skoz okno pred pričevanjem

Zločini »Društva za uboje« so naposled prišli na dan, ko je policija po priznanju nekaterih njegovih manj pomembnih članov zbrala neovrgljive dokaze proti tolovaju El Redisu. Le-ta je pozneje priznal, da je ubijal ljudi po Anastazijevih naročilih. Ko je spoznal, da ga čaka električni stol, so mu odpovedali živci in z O'Dwigherom se je domenil, da bo postal protij milejši kazni ovdah. Na podlagi Redisovih obvestil so 8 tolovajev posadili na električni stol, 50 pa obsodili na težko ječo. Preden pa je mogel Redis nastopiti kot priča proti Anastaziju, je umrl skrivnostno smrti. Bil je pod zaščitnim nadzorstvom, toda ne kakor bi človek pričakoval, v zaporu, marveč

v sobanah nekega hotela na Co. Islandu. Nekega ranega jutra, ga je stražilo 6 policajev, je občen »odšlec« skozi okno svojega hotela. Našli so ga mrtvega na nadstropju niže. Skupaj z njim za vedno »odšlec« skoz okno preiskava proti Anastaziju.

Tako so odstranili glavno prečo proti Anastaziju, samega Anastazija pa nikoli niso prijeli. Prav je senatni odbor zvedel, da je služil v ameriški vojski — ni bila skrivnost — v času, ko so mislili, da je pobegnil. In še kaj: O'Dwigherov zaupnik, glavni zapisnikar v brooklinskem oblastnem tožilstvu, je poskrbel, da so iz policijskega arhiva iznile tiralice za Anastazijem drugimi begunci v zvezi s preiskavo proti »Društvo za uboje« (Nadaljevanje jutri)

SKOZI SNEG IN VIHAR

Riše: MARJAN AMALIETTI

Više: VIKTOR GRAD

91. Vračali so se molče. Vsak se je ukvarjal s svojimi mislimi. Marko si je grizel ustnico. Če stvar uspe, bo vse dobro. Kaj pa, če se ponoreči? Plaz jih lahko prevari in se sproži v najbolj neugodnem trenutku! Zelo malo verjetno je, da bi tisto, ki bodo tedaj v njegovem dosegu, potegnili živce izpod snega. Odgovornost bo padla predvsem nanj. Tudi če bo mrtov. Njemu so zaupali vodstvo skupino.

92. Tovaršili so uganili njegove misli. Eden mu je položil roko na ramo in dejal: »Moramo ga zrušiti. Brez omahovanja. Izbiramo lahko samo med lastnim tveganjem in veliko nesrečo, ki se lahko zgodi, če se bo plaz utrgal nepričakovano.« Pomočnik je in dodal: »Svoja življenja tvegamo, da bi rešili druge. V tem je smisel in lepota reševalskega poklica. Očitati bi nam mogli samo, če bi zdaj ravnali drugače.«

93. Po kosilu so posedali pred karaulo in se nemirno ozirali po dolini. Razstreliva še ni bilo od nikoder. Po nebu so se spet podili redki oblaki in od časa do časa prokrill sonce. Plaz je tedaj dobil še bolj mrko in sovražno lice. »Kakor da bi prežal, kdaj lahko napravi čimveč nesreče.« je menil nekdo. »Le kod hodil sei z razstrelivom?« je skrbelo drugega. »Da se mu ni kaj pripetilo?«

Na koncertu: »Spoštovano občinstvo, naslednja točka je »Lahka kavalerija« Franza Suppeja.«

»Dober dan, spoštovana gospa. Ali vi zelo počeni prodajate hišico s štiri sobami?«

OBRAZI V HOLLYWOODU
Mlada filmska igralka je prišla k Marlene Dietrich in jo solzami oči prosila: »Ali bi mi hoteli pomagati? Ze tri leta si prizadevam dobiti vlogo, pa se še nikomur ni zdelo vredno ogledati moj obraz.«
Tedaj jo je Marlene Dietrich dobrohotno objela in ji svetovale: »Nositi morate krajsa krila, potem pa bodo v Hollywoodu opazili tudi vaš obraz.«